

STORIA DELLA MUSICA

הנַּסְעָה

XXXIII

ביבס, גאנטה ביז' ק. II אורי' גענץ 1835 - בריסן, האלאאָן זכ' ר' זעה.

"הפארנסוס המוסיקלי כבר
מנא מספר גдол של מלחינים
מפורטים כאשר נולד בכפר
אוסטורי יוצר הסימפניה".

(מתוך "חיי היידן" מאת
סטנדאל).

"נוֹרְשָׁלְדַּןְדָּבָה" — ג. ג.
בראנְדֶּנְדָּלָן.

וינה,
הגליה הלאומית.

הבית בו נולד היידן
חרירית מן המאה ה-19.

ניתן להגדיר את היידן כ"אנטידמות". הודות לצניעותו העדינה, אם כי קיים מגע עם מוסיקאים וסופרים מפורטים כגון פורפורה ומאטאטאסיו, ועם נסיכים נארויים כגון בני-אסטארהזי, שמר על עקיביות מפליאה. כיוון שהיה חסר גינונים אינטלקטואליים כגון נארויות ולא היה לו מושג על המוניטין שיצאו לו, ידע להקרין סביבו נועם אביה יציב, משך חיים ארוכים ופוריים, שלא ידעו תשוקות מטרידות והתרחקו מאותה אווירה של "כשرون והוללות" האהובה כלכץ על הציבור.

"אני קם בשעה מוקדמת, ומיד לאחר שאני מתלבש, אני כורע ומתפלל לאלוהים ולבתולה הקדשו
שה מאד, כי גם היום תישרה עלי הרוח. לאחר שאני
אוכל סעודת קלה, אני יושב ליד הפנסטר ומתייחל

פראנץ-יוזאף היידן (1732 – 1809)

היידן, שהמיבנים הפוליפוניים המונומנטליים של באך והאנדל זרים לו ממש כמו התהיות העדינה של מוצרט וביתהובן, מתיצב בין שני צמדיו המוסיקאים המפורטים האלה כדמות אנושית ואמנותית מוגדרת יפה, אך דמות שלא הובנה לעיתים על ידי הביקורת של המאה שעבירה. המסורת, שנתמכה משך זמן על ידי ספרות רומאנטיית מסויימת ממש כפי שהיא נתמכה ביום על ידי הקולנוע, נותה להמחיז את חייו האמן ומזהה את השרון עם הסבל, האסונות והמסטורין, מחליפה את שיווי המשקל בצרות-אופק, את הענווה בהשתבעדות, את האמונה הדתית בקנאות, אוטופת את האישיות במלחמות מליציות, שרישומן רב, אך הן רחוקות מאוד מן המציאות ההיסטורית.

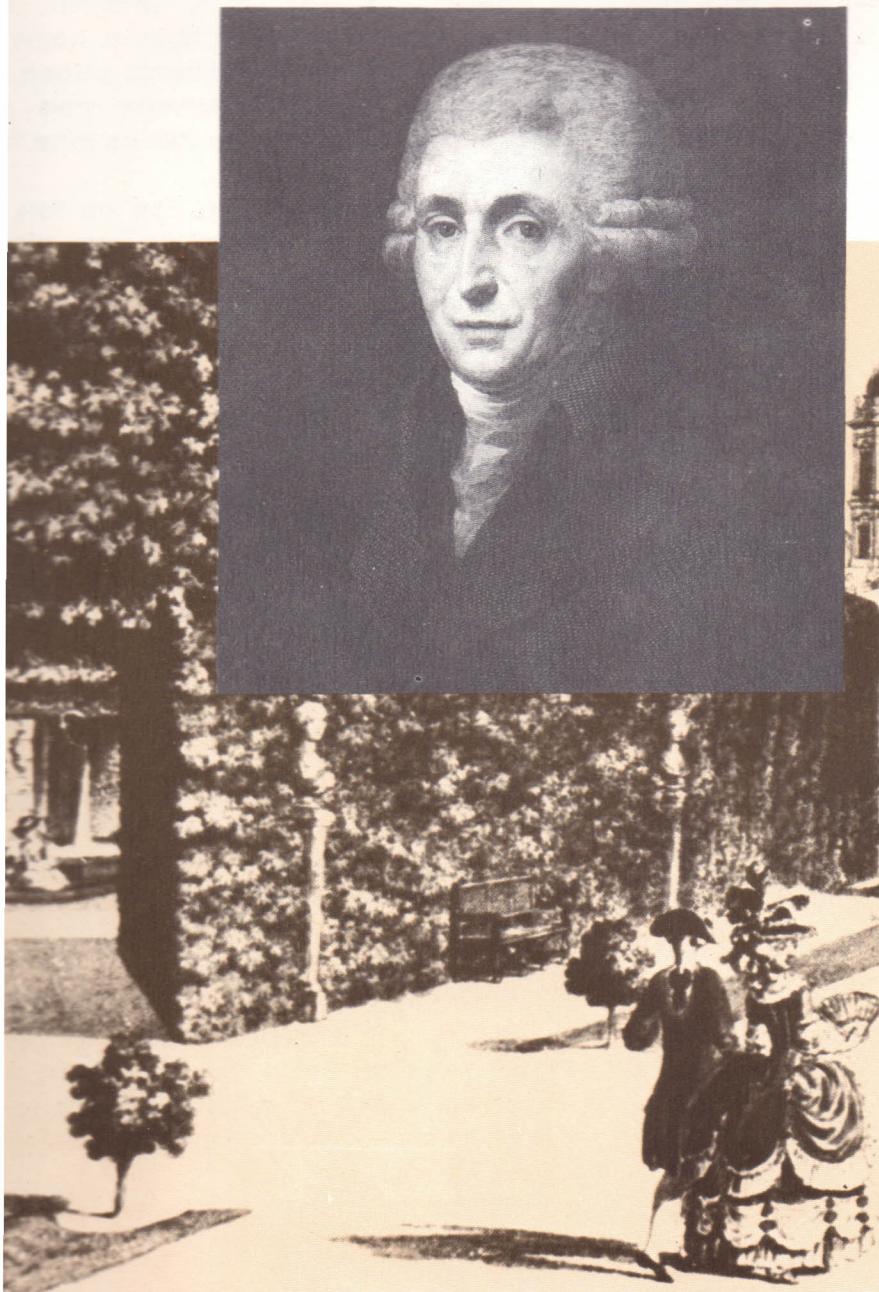
"צעדי מהול",
פיסלון של ג. י. קאנדר (1740)

דרזדן,
המוזיאון האמנותי הלאומי.

הײַדָּן נולד ברוראו, כפר באוסטריה תחתית, על גבול הונגריה, ובה עברו עליו שׁ השנים הראשונות של חייו. אביו, מתיאס היידן שהיה נגר, ניגן בנבל כחובב טוב, בלי שידע לקרוא תוויט, והמורה בבית הספר ליווה אותו בכינור. תדים אחדים מאותה תקופה וכן עדויות של ביגוראפים מתארים את פרענק "יואף הקטן, שבני משפחתו כינו אותו 'סָאָפָּאָל'" (באפֿאָ), כשהוא אוחז בשני מקלות של עץ בגודלים שונים במקום כינור, ומלווה בקצב מושלם את תנוועותיו של המורה. היה לו גם קול נעים ומתגנן. יהואן מתיאס פרענק, שהיה קרובה המשפחה ומורה

לחפש רעיון. אם אני מוצא אותו, הריני יוכל להמשיך בily מאמצ, אך אם לא, אני מבין, כי מלחמת איזה חטא שחתאתני איבדתי את חיני בענייני האלוהים ואז אני מתפלל שעיה ארוכה וمبקש חסד, עד שאני חש, כי נסלח לי".

אמונה כה עזה בתחום השיטפון של הספקנות במאה, שבה הייתה הדת לעובדה שהיא יותר אסתטית מאשר מיסטיות, נראית כאנרכו ניזם, ועוררה ביקורת מרושעת ומטילה ספק בכנותו. אך היה זו אמונה אמיתית, שנשס היידן יחד עם המוסיקה משנות ילדותו הראשונות.

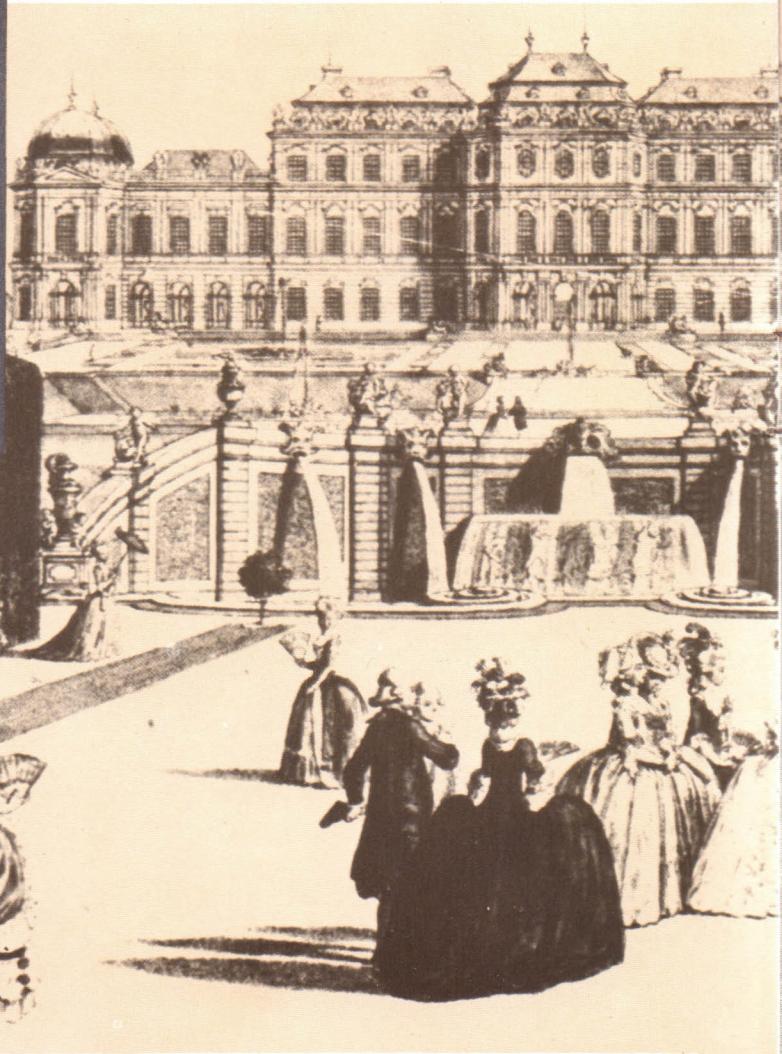

דיוקן של יוזף היידן

לוצ'אָרָן
מוֹזִיאָןָן וְאַנְגָּרָן.

"ארמן באלאודאר ליד הגן"
— גדריס מן המאה ה-18

וינה,
הספריה הלאומית האוסטרית.

בסביבה זהה. מזוגו האופטימי המלא אהבה, הניעו לראות תמיד את בני האדם ובעיות החיים רק מצד חហair; אפילו בימי זיקנתו זכר בהכרת תודה את התקופה בה ישב בביתו של פראנק, שנtan לו "יותר מכוח ממזון", כיון שהאמין, כרוב הבריות באותו תקופה, כי תודות לכפיה של לימודים בלתי-פוסקים, למד לעצב את אופיו במשמעות עצמית חמורה.

כفالסטרינה, היה גם היידן עתיד להיכנס לעולם המוסיקה כתלמיד-זמר-כנסייה ולצאת מבית-הספר זה סמוך לגיל שבעה, לאחר שגורש משם עם השתנות קולו.

תכנית הלימודים בבית-הספר ליזمرة של כנסיית סאנ-יסטפאן בוינה, בהדרכתו של המורה הקיסרי רוייטאָר, לא הייתה שונה בהרבה מזו שבבית-הספר העתיקים, שהלבשו לפאלסטרינה את גימנת הארגמן של הזמריס-הילדים, אשר הופיעו בבאזיליקות של רומה; שעות על גבי שעות של סולפאג' זימרה, ידיעות-ימה מסיועות בלאטינית, לימוד חובה של נגינה

ליזمرة בהייןברג הסמוכה, שמע אותו שר והציג, כי קיבלו לבתו וילמדו מוסיקה.

העדות הראשונה שהגיעה לידיינו על הופעה מוסיקלית פומבית של יוזף הקטן היא מ-4 ביוני 1738, בחג סאן-פלוריאן. מבין הנגנים שהיו עתידיים ללוות את התהלהכה, נעדר התונפנאי, שמת באופן פתאומי. יוסף מילא את מקומו, לאחר שפראנק הכינו בחיפזון לכך.

ראשית הקריירה המוסיקלית שלו חלה בעת ובעונת אחת עם הניטוק מן המשפחה, בגיל בו שקו עים רוב הילדים במשחקים ומעתרפים עליהם פינוקים, כאשר הבית הוא מקלט ומגן, ומהווים אותו עולם טبعי של חום אנושי, בו מתמצאות הזכיות באורת הרמוני עם החובות ומתייצבים היסודות הדורושים לחיים מאוזניים ושלוים.

לא ניכר-בהיידן, שהיה ילד עדין ומקבל מרות, שקו צולו באהבת המוסיקה, כי הוא חש בדידות

לאחר שהיתה לו קורת-גן, נטול על הידן למצוא
עובדיה. אפשרויות רבות היו במאה ה-18, למוסיקאי
צער בבריה תרבותית כוינה. בכל רחבי אוסטריה,
בעיר ובכפר, שלטה המוסיקה שלטון ביל מצרים.
ברחובות ובפונדקאים נשמעו נעימות מלאות-חיים,
אריות מחול עליונות, ואלסים, פולקוט, גאלופות,
אותם הנושאים שנבעו כנchlולים אדריכלים מקץ חמ-
שים שנה, מעטו של שובארט. «המוסיקה, מותב בעל
רשומות, הייתה לאוֹסְטַרִים מין שפה סמלית שבאמ-
צעותה הבינו כל מה שלא עלה בידם לבטא בשפת
האם».

aphaelo מלכים ואצלים התחרו ביצירת מוסיקה
וראו בה את היפה באמנות, את הרואיה ביותר
להתענינותו של אריסטוקראטים מעודנים. נסיכים,
בני בית-המלחמות קיבלו חינוך מוסיקלי מושלם,
VIDיעתה של מאיריאנטוונאט, מי שהיתה אח'רכ-
מלך צרפת, לננו בנבל, היא מן המפורשות.

בכל-יקשת ומיקלצת, חובה להשתתף בטכסים
הזרדים, וחובה שהוטלה על ילדים קשיים יותר
ללמד את הקטנים ולהשיג עליהם. גם על יוסף נטל
לכוון את צעדיו הזימרתיים הראשוניים של אחיו
מיכאל, מי שהיה במרוצת הזמן למוסיקאי בעל רמה.

בז' הכל היו אלה חיים של פנימיה, עם מעט
אוכל והרבה קור, עם אימה בלתי-פוסקת מפני
גערותיו של רויטאר הקשה, אך אָפָּעֵלְפִּיכְן מוצפים,
מספרם-לפעם, שמחה כתוצאה מהזמנה להופיע באחד
הארמוניות של אצילי-וינה, בחנינות נישואים או
במסיבות. מאורע זה היה מעורר חלום על אrhoחה
גודשה בה יכולו הזמרים העיריים הרעים למלא את
כיסיהם כאוות-נפשם במתוקים ובעדניים.

בשעת ביצועו של פרק פוליפוני במנזר קלוסטאר-
נויבורג, בnochותה של הקיסרית מריה-טטרזה,
הבחינה המלוכה, בחושה המפותחת, בצליל חד הבוקע
מתוך מקהלה הבנים השרה «סָאַלּוֹאַ רָאַגִּינָה». האשם
לא היה אלא יוסף המשכן, ובלי שייתן כלל את
דעתו על עתידו של הנער, החליפו רויטאר באחיו
מיכאל, וגירשו מבית-הספר.

חסר תומכים וכסף, בודד בעיר גודלה ואדייה,
שচכינרו תלוי על כתפו ובליבו רק אמונהו העזה
והאופטיות האיתנה, לא העלה הידן כל על דעתו
לצאת מוינה ולשוב לבתו. לאחר ששוטט לילה שלם
בגניה הציבוריים של וינה, ושאל את עצמו כיצד יעמוד
בפני העתיד, זימן הגורל בדרכו זמר מקהלה זקן של
סאנ-סטאטפאן, שפאנגלאָר. אָפָּעֵלְפִּיכְן שהוא עצמו היה
עני מרוד, הכנס האיש הטוב את הצער האובד לתוך
עלית הגג שלו, בה חי בציוצים עם אשתו וילדיו.
מחווה של סולידריות נדיבה, המתגלה באופן ספוגי
טאני בין עמיים לאמנות ולגורל.

חויתו של ארמן וינאי

וינה.
הספריה הלאומית האוסטרית.

דיוקן של ג. א. פורפורה.
נאפולין.
הكونסרבטוריון המוסיקאי
לט.

ԱՅԵՐ ՄԱԼԵԼ ՇԱԽԱԿ ՀԱՅԻ ԼԱԿԻ ԲԳ
ԳՈՒԽ ՆԵ ՔԻԼԻ ԲԳ ԽԱԼ ՀԱԼԻ ՆԻ ՑԼԱՆ. ՀԱՅԻ
ԵԼ ԽՎԱՃԱԼ ՇԱԾԼ ԽՎԱՅ ԼԱՀ-ՑԻՑԻ' ԲԱԱ ԽՎԱՅ
ԽՎԱ ՇԱԽ ՀՐԱՄԵՆ ԲՐԵՆ Ց ԱՎԵԱ՛ ԵՐԱ ԱՎԵԱ՛
ՔՎԱ՛ ՑՆՍ ԱՄԵՐԱ ՑԵՎԵՎ ԱՎԱՋ ԱՆՎԵՎ

ԱՆԳԱՀԵՐ

ԱՐԵՎԱԿԻ ԱԼԵՍ ՇԽԱՆՄ ԾԱԳՈՒՄ ԼԵՂԱՋԻ ԱՐԱ
ԽԵ ՋԵՎՈ ԱՅՀ ԱՐԱՎՈՒՐԻ ԲԳ ԵԼԵՐՈՒ
ԹԱՎՈՒ ՏԻՐԱ ՇԱՋՈ ԱՆՎԱՋՈ)՝ ԼԵԳՈՒ ՃԱԼԻ՝ ՆԼ
'ԱՅՃԱՐԻՇ՝' 'ԵԼԵԽԵՐԻՇ՝' (ԱՅԻՇ՝ ՇԱՋՈՇ՝ ՀԵԳ՝ ՀԵԿԿՈ
ԱՎԱՋՈ ԸՆԿՈ. «ՂՆ ՎԱԼ ԱՎԵԼՈՇ՝ 'ՆԱՅՇ՝'
ՃԱԼԻ ԼԵՆԳԻ ՀՐԱՄ Ց ՆԼ ԵՐԳԻ ԼԵԼԱ ՆԼ ԵՎԵ
ՇԱՋԱՆԳՈՒ ՀԵՎԱ ԵԼԵՐՈՒ ԱՎՃՇ՝ ԱՎԻՇ ԵԼ
ԱՎ ԱՎԵԼ ԳՎԵՎԾ ՀԳ ԵՎԵ ԽԵՎԵԼՈՒ ՀԼ ԳՎԵՐԻ ԲՐԱ
ԼԵՎԱԼԻՇ! ԸԿԱ ՕՎԱԼԵԳՈ ԱՐԱԼՈՇ՝ ԱՅԱՎՈՎԾՈ ԿՎԵ
ԿՎԱՇ ԱՅՆ ԱՎԱ ԳՎԵՎԱԼ ԽԳՆ ԿԱԶ ԲԳ ԽԼ
ԳՎԵՐԱ ՂՆ ԱՅ ԱՎԱՋՈ ԵԼ ԵԼԵՐՈՒ ԹԱՎՈ

ԵԼԼԻՆ, ԱԿԱՐ ՔԵՐ՝ ԲԵԼ ՏԱՐԸ ԼԱՐԽՆ Ե...

ԱՐԵՎԱԿԱՐ ԱՅ ԱՐԵՎԱԿԱՐ ԱՆԻ ԻՆԱԼ ԵՇԱ
ԽԵՂԱ ԱՎԼԻ ԽԵ ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՐԵԼՈ՛ ԱՐՄ ՀԿ
ԱՆԻ ԵՐԿՈ ՎԵԼԱԾԴ ԹԿ ՎԱՆԱ Ս-Ց. "ԵՆԻՎ
ԱԼԼ ԳՎԱԼ ԽՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ" ԱԼԼ ԵՐԵՎԱՆ
ԱՐՄ ՏՎԱԼ ԵՎԼ ԹԿ ԽԵՎ" ԼՔ ԵՇԼՈ ԵՐԵՎԱՆ
ԼԿ ՎԱԼ ԱՎԼ ԵՎԼ ԵՎ ԽԵՎ ՀՕ ԱՆԱՋԱՆՈ՛
ԱՎԼ ԵՎԿԱ ԱՎԼ ԵՎԼ ԹԿ ԵՎ ԲԼԱ ԵՎԼ ԵՎ

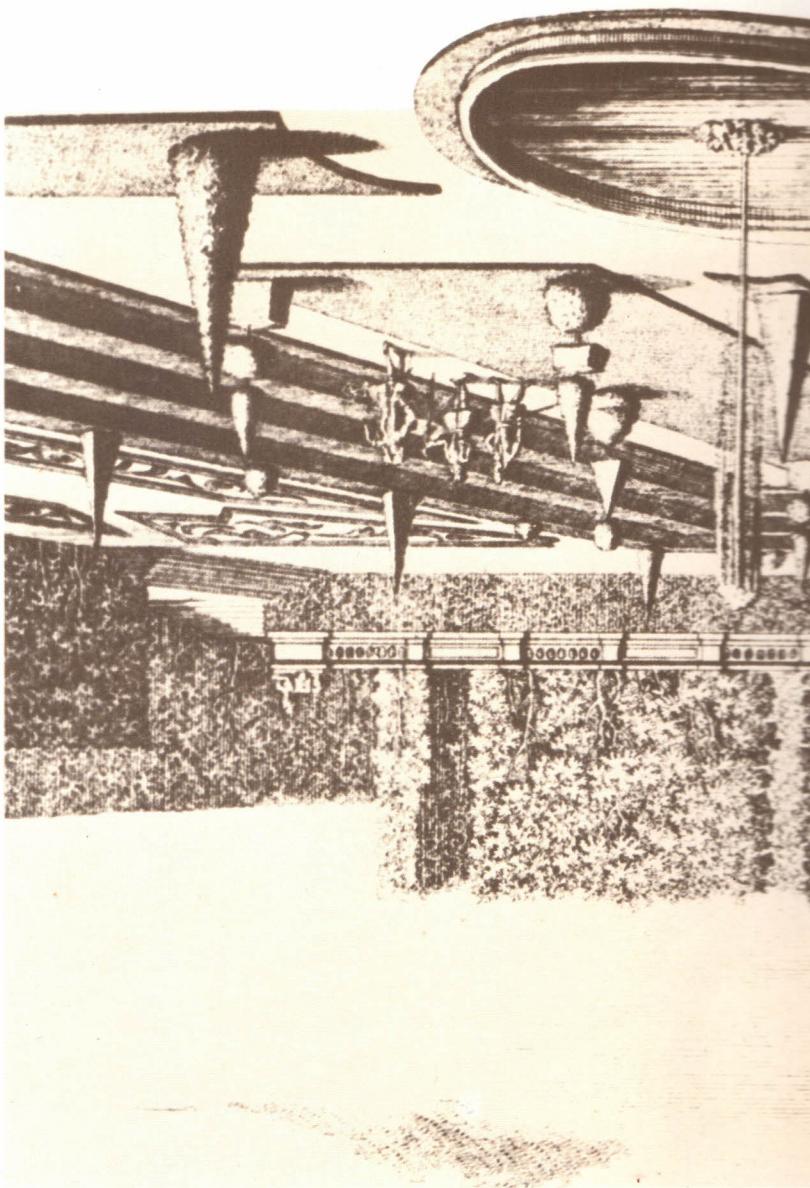
፳፻፲፭ ዓ.ም.

ՏԵՐԵՆԳ ԵՆԼ' ԵՎ ՀԱԼԼԵՑ ՆԻՒՆ ԽԱԼԱԿ, ՀՐԱՅԻ ՇՃԵՆՆ
ԱԾԱ ՀՈԼԼԵՐ' ՇԻԼՆ, ԱԼՐ ՇԱՆ ԽԵ ՎԵՐ ՀԴՆԼԳ-
ԽԱԼԱԿ, ԼԵՎԵՐ' ՆԵ ԵՎ ՄԱԿԿԵՐ' ԼԵՂ ԵՒ ԹԱՅԱՆ ՆԻՆ
ՀԵՎԵՐ, ԲՐԱ ԱԼ ՄՐԱԵՆԳԻ ԽԳՆ ՀՆՍԼ ԹԵՎԵՐ
ԵՆԼ ՄՔԼԿ ՆԵ ՄԱՋԱ ՀԵԼԼԱԿ ՇԱԼԱԾ. "ՆԵ ՀՆ
ԽԱԼԵՐԵՐ," ԼԽԱ ՄԵԼ ՇԱՐԱԼԱ ԹԵ ՄԱՋԱ ԹԵ
ԼՐԱՇԵՐ. ԱՎԼ' ԲԵԼԱ ԽԱԼ-ԵԼ "ՆԵ ՄԱՋԵՐԵՐ
ԵՆԼ' ԳԵԼ ՔԼ ԹԱՆ ՇԽԱԼՈՒ ԵՇԿՈՒ" ԵՇ ԱՌ-ՁԵ ՀՋԱ
ԹԱ ՄԱԼԵՆԱԿ ԱՆԱԿԱԿ ԹԵ ՃՆԼ-ԵՇԿ-Ե-ՇԵՆԳ
ՀՐԱՅԻ ՆԵ ԸՆԵՎՈ ԹԵ ԾԵՎԱ ԽԱՆԳՈԼ' ԻՇԿ ՆԵ
ԵՇԿ ՇԱԿԻ ՄԱԼ ԽԵՎԵՐ-ՄԱԼԵՐ. ՀՆՍԼ ԱԼԵԱ
ԱԼԵՇ' "ԽԾԼ ՀՐԱ" ԽԱՆԱԿ ԵԼ ԸՆԵՎՈՒ ԼԵՄ ԽԳՆ
ԵԼԼ ՀՐԱՅԻ ՀՐԵՎԵՐ ՄԿ ԹԵ ԹԵՎՆԵՐՆ Բ.ԽԵՆԳ
ՇԽԱԼԵՐ ՀՃԵՐԻՆ ԹԵ ՇՇԵՐ ՇԼԼԾՈ' ԼԵՎԵԼ ԽԵԼ ԲՐԱ
ՄԴՆԱԿԱԿ. ԱԽ ԵԽ ՔՕ ՇԽՎԵՎԵՐ ՆԻ ԸՆԵՎՈՒ ՄՔԼ'
ԹԵ ՄԱԼ ՇԵԳԺԸ ՄԵՎԵԼ ԵԼԼԵԼ ԹԵ ՎԵԼ ՄԱՐԵՎԵ
ԱՆԳ ԼԵՐԱԿ ԱՎԱՐ ԲԻ ՀԱՅԱ ՆԵ ՄԵԳԺԸ ՄԵՏԱ
ԱԼՐԱ. ԱՎԼ' ՄՔՆ ՀԵԼԱ ՀՐԵՎ ՋԼԵՎ ՔՕ ՄԱԼԵՎԸ
ՀՄԱԼԵՎԸ' ԲԲԼԸ ԲԱՎԵԳԺԸ ԵՆԼԱԿ ԼԵՎԸ ՀԱՅ
ՀՐԱՅԸ' ՇԱՎԸ ՄԱԳԵՎԸ ՄԱԳԻՆՆԵՎ ԱՆԳ' ՇԽՎԸ
ՋՎԵՎ ԱՐԼԵԼ ԸՆԵՎՈ ԹԵ ԽԲԸ ԼԵՄ. ԸՄ ԱԿ
ՀՎԵՎ ԵԽՄ' ԼԵՐԱԿ ՔՕ ՀՄԱԼԵՎԸ' ՇԽՎԵՎ ՄԱԼԱ-
ՆԵԼ ԱԼՐԸ ՔՕ' ԵՎ ԱԽԱ ՇԽՎԵՎ ՄԵՎԱԼ ՄՐԳՆ
ՆԵ ՇԵՎ ԵՐԵՎ' ԲՐԱՎԵԼ ԱԽ ԼԵՎ ՇԽՎԵՎ ԼԵՎԵՎԵ-
ՎԵՎ. ԲԱՆ ՀՐԱՅԻ ՆԻՆ ԲԻԳ ԹԵ ԲԲԼԸ Ո' ԱԼԵՎ
ԵԽ ՇԽՎԵՎ ՀՆՍԼ ՆԵ ԱՎԼ' ՀԱՅԻ ԱՎԱԼ ԵԼԼ
ԽԻԼՆ ԽԱԳԺԱԼ ՆԻ ԽԴԼԱԿ ՇԽՎԵՎԵՎ. ԵՋՎ
ՀԵՎ ՄԱԿ ՆԵ ԱՐԼ ԹԵ ԽՆԱԼ ՄԱՐ ԼԿԱՐ ԵԼ
ԼԵՎԸ ԱԿ' ՀԵՎ ԱՌ ՄԵՎԸ ԹԵ ԱՎԸ ՀԵՎՄ

«ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ» ԽՈՐ ՏԱՐԱԾՈՒՅԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒՅԹ

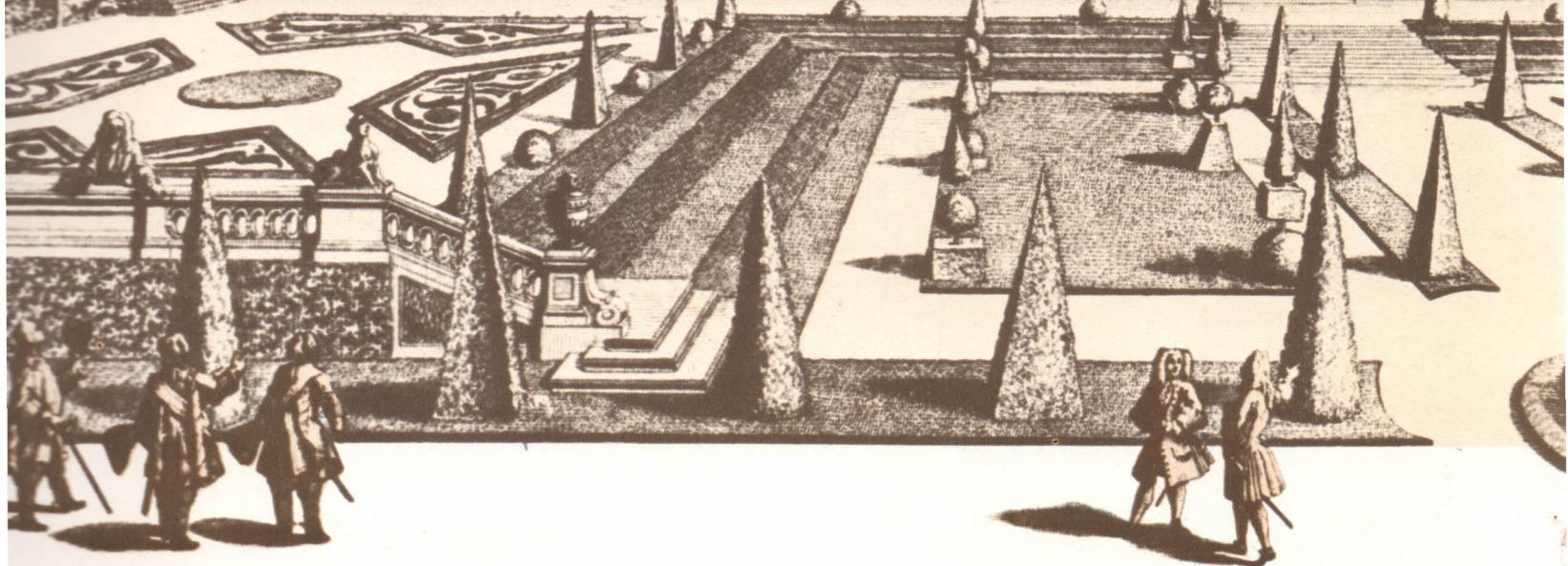
八四〇

Եղիշեանք, ուսւանչում՝ լրացր ու սկսաւ-ընկած ու սկսաւ-ը այս պահը տարի սկզ ոգի՝ պարագա սպառակ ու սպառ արևի լոր գույն

ՀԱՅՈՒՄ ՀԵԿՈՎԻ ՍԽՈԶԱԿԵՐ

ԱԼԳՈՐԻԹՄՆԵՐԻ
“ԱԼԽՈ ԲԿ ՑՆԼԸ”

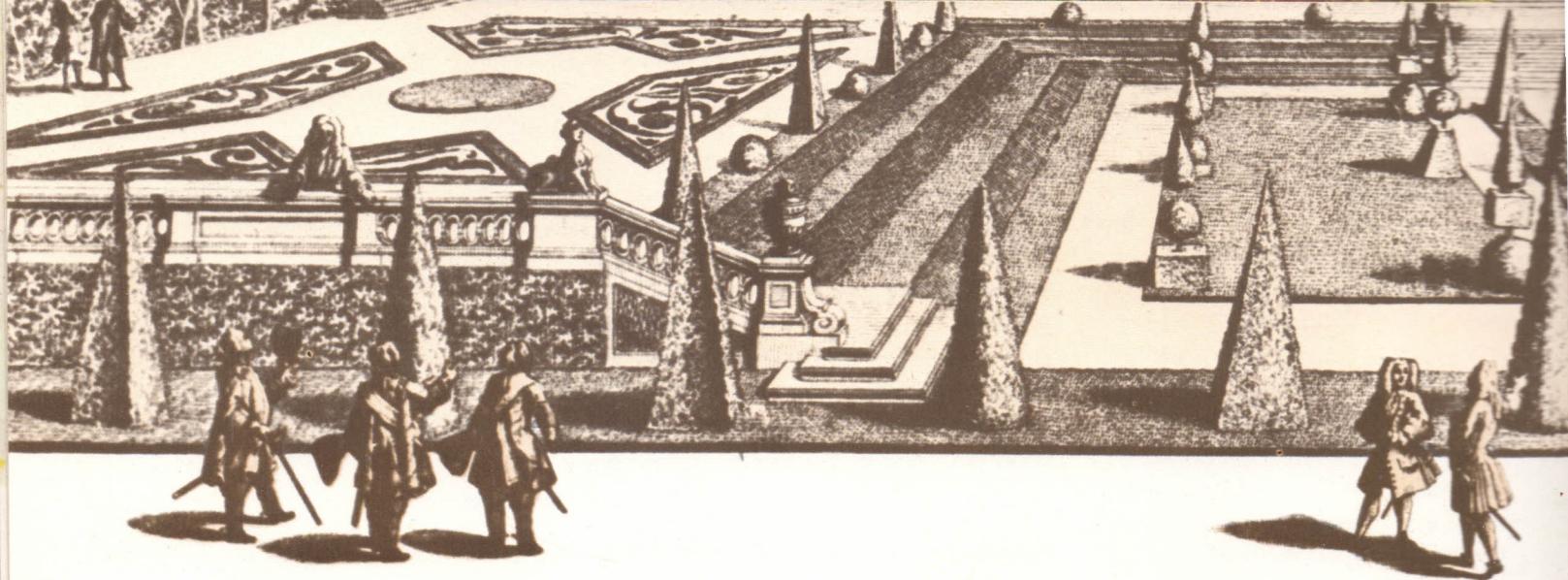

ייחנו לה, בה ייעצמו ארבע עיניים. שתים כבר נעצמו, אך השתיים האחרות... דיבני בכך, ייעשה רצון האלוהים". אך משנעשה "רצון האלוהים" והגיעה "השעה המוחלת" כבר היה היידן זקן ועיפר. ב-19 במאי 1800 עצמה "החיה הרעה השטנית" את עיניה לנכח, אך המוסיקאי, שכבר היה אז בן ששים ושמנונה, לא נשא לאישה את לואיג'ה "היקרה".

חיי המשפחה, שטפו יום אחרי יום במחיצתה של אשתו זו, היו נועשים קשים ללאנשוא גם לגבי אדם בעל מזג נוח כהידן, לו לא סיפקו לו מאמצי עבודתו מקלט רוגע. כאשר פיזר הרוזן מוריין את התזמורת, הזמן הידן לשמש סגן מאסתרו די-קאפלה של הנסיך פאול-אנטון אסטארהאזי באיזוני שטאט שבונגראיה, והוא ישב שלושים שנה בבית הנסיך.

ואדיše כלפי עבדתו אמן, כיון שלא הבינה דבר במוסיקה. היא הייתה לוקחת את דפי הרביעיות שכותב כדי לעשות לעצמה מסלסל-נייר לשערותיה. גם בן לא ילדה לו. "חיה רעה שטנית, שבאה לעולם כדי לאמל אוטי", נאנח הידן, אך הוא סבל ממנה באורź-רוח של סוקראטס, וגם לאחר שזכה, בגיל קשיש, בידידותה הרצופה-חיבבה של לואיג'ה פולצאלி, זמרת איטלקיה צעירה, לא נתש מעולם את הרעה החמושה שהעמיד הנורל לצידו, אף שפעמים רבים ביקש בלבו להיפטר ממנה. הנה מה שכותב הידן מלונדון ב-4 באוגוסט 1791 אל ידידתו פולצאלி, שנתאלמנה זמן קצר לפני כן. «באשר לבעלך המסקן, סבורני כי יפה עשתה ההשגהה שישיררה אותו מנטל זה כבד, ואכן מוטב להיות בעולם הבא מאשר להיות חסר-תועלת בעולם הזה. המסקן סבל די. אולי, פולצאלி, היקרה, אולי Taboo השעה שניינו כל כך

"קונצרטו"
צורן מן המאה ה-18.
לונדון, הגלריה הלאומית.

ייחלו לנו לה, בה ייעצמו ארבע עיניים. שתים כבר נעצמו, אך השתיים האחרות... דינני בכך, יעשה רצון האלוהים". אך משנעשה "רצון האלוהים" והגעה "השעה המוחלת" כבר היה היידן זקן ועייף. ב-19 במאי 1800 עצמה «חיה הרעה השטנית» את עיניה לנכח, אך המוסיקאי, שכבר היה אז בן ששים ושמונה, לא נשא לאישה את לואיג'ה «היקרה».

חיי המשפחה, ששתפו יום אחרי יום במחיצתה של אשתו זו, היו נעשים קשים ללא-נשים גם לגבי אדם בעל מגז נוח כהיאידן, לו לא סיפקו לו מאמצי העבודה מקלט רוגע. כאשר פירר הרוזן מוריין את התזמורת, הזמן היידן לשמש סגן מאסטרו די-קאפלה של הנסיך פאול-אנטון אסטארהאי באייזנ-שטאט שבhogנרייה, והוא ישב שלושים שנה בבית הנסיך.

פי עבדתו כאמנו, כיון שלא הבינה דבר היא הייתה לוקחת את דפי הרבעיות שכתב לעצמה מסלסלינייר לשערותיה. גם בן זיו. «חיה רעה שטנית, שבאה לעולם כדי תי, נאנח היידן, אך הוא סבל ממנה של סוקראטס, וגם לאחר שזכה, בגיל דותה הרצופה-חيبة של לואיג'ה פולצאלி, קיה צערה, לא נטש מעולם את הרעה והעמיד הגורל לצידו, אף שפעמים רבים ולהיפטר ממנה. הנה מה שכתב היידן 4 באוגוסט 1791 אל ידידתו פולצאלி, זמן קצר לפני כן. «באשר לבעל המسكن, בה עשתה ההשגה ששיחורה אותו מנטלZen מוטב להיות בעולם הבא מאשר להיות בעולם הזה. המسكن סבל דיו. אולי, יקרה, אולי תבוא השעה שניינו כל כך

ULLI GRADU.

‘የዚህ ነጥ ላይ በኩል ጥሩት ይጠናል’

ԱՐԱԿՈ' ԽԵՂԻ ԾԱՐԵԼ ԱՐՑՈՂ ԹՎ ԱՐԱԼ' "ՃԵ ԹԳՆ
ՕՐԵ 8 ԾԱԿ ԲԳԵ ՀԼՆԻՇ ԳՆԱԼ ՄԵԼԵԼ ԵՐԵՎԱՆ ԹՎ
ԳԵԼ ԹԱՅԾՈ ԱՄԵԼՈ ՀԱ ԾԱՐԵ ԱԼ (ՕՐԵ 2)՝ ԼԻՇ
ԹՎ ԱՐ-ԷԼ' ԱԼԵՐ ՕՐԵ 9. ԸԿԿՈ ԱԼ ԲԳԵ ՀԼՆԻՇ
ՀԱՄԱԼ ԽՄ ՄՄ ԼԱՇԱՄ ԵՀ-ԱՆՆ ԵԼԵՎԾ ԵԽԱՅԾ
ՄԵԼՈ ՍԿ ՄԱԼ ԳՋԾ ԵՐԵՎԱՆ' ԵԱԼ ԹԿ-ՆԵՐ
ԽԱ-Ը ԵԿԱԽ ՀԱՄԱՆԿ. ԽՄ ԵԿ ՄԴԱԼԿ ԹՎ ՄԵՐԾ
Խ ԽԵԼ ԼԻՐ ՀԱՅԻ ԱԼԱԾՄ ԵԽՄ ԱՊ' ԻՐԵԼ ԳԵՎԻ
ԵԽԱԼԿԻ ԹՎ ԱՐԱԼ ՃԵ ԳԵԼ ԽՄ ՄՄ ԼԱՇԱՄ ԼԻՐ
ԵՐԵՎԱՆ ԵԼՈ — ԱԼԵՐ ՕՐԵ 5 — ԲԳԵ ՀԱՄԵՐԾ
ԱԼԱԾՄ ՄԱՅԻ ՀԱՄԱԾԾ' ԵԳԵ ԼԱԼԿ ԹՎ ԱՐԱԼ.
ԽԲԳԻ' ԼԻՇ ԼԱԿ ԳԱԼ ԼԻՇ ՀԿ ՀԱՅԻ ԱՔԵԼ-
ԱԿ ԱԿ ԳԵԼ ԽՄ ԵԿ ԳՐԼԻՄ ԱԼԱԾՄ ԹՎԵՐԾ
ԽՄ ԵՐԵՎԱՆ ԹՎ ԱՐԱԾԱԿՆ' ԼԻՄ ԱՐԵ ԱՎԱ ԵԳԵ ԲԳԵ-
ԼԱՎԱԿԻ ԱԿԵԼԻՄ ՎԵԼ ԽԱԿԾ. ՕՐԵ 7 ԵՎԼԱ ԵՎԱԿԱ-
ՎԼ. ՕՐԵ 8 ԸԼԽ ԳԻ ՀԱՅԻ ԱԵՐԾ ՀԵՎԵԾԾ ԳԻ
ԱԿՆԾ ԱՎԵՐԾԾ ԳԻ ԼԻՄ ԲԳԵ ԼԵՐԱՆ ԼԵԿ ԵՐԵ
ՀԵՎԵԾԾ ՀԵՐԳ ԱԳՋԱՆ ԵԵՐԾ ՀԱՎԾԾ' ԼԻՆԻՇ ԳԵԼ ԹԱՅԾ-
ԱԿԾԱՆ ԼԻՆԵՆ' ԾԱԿ ՕՐԵ 2 ԲԳ ՄԱԼ ՀԱՄԵՐԾ
ԲԻ. ՀԱՄ ՊԱՄ ԵՎԼԱ ԽՄ ԽԵՎԵՐԾ ԹՎ ՄԵՐԾ-
ԱՎԵՐԾԾԱՆ ԱԿ ԳԵԼԾ. ՎԵԼ ԽԵՎԱՆ ԽՄ ԵՎ-

LNUAL.

ԵԿԱԾ ԱՎԵՐ ԼԵԼ ԼԵԿԸ ԻՆ ԵՐ ՀՀԳ ՇԵՄ ԱՋ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՆԴՎԵՐ ԽՈՎԱՆԻՇՎԻՆ ԱՎԵ
ԱՋ ԵԼՎ ՊՃԱ ԱՆ ԵԼՎ ԱՋ ԱՎԱՋ ԱՆ ԽԵ
ԽԵՆՔ ԱՎԱՋ ՀԱՎԱ ԱՆ ԵՎԵՐ ԱՎԵՐ ԱՐԵ
ԱՎԵՐ ՀԱՎԱ ՀԱՎԱ ԱՆ ԵՎԵՐ ԱՎԵՐ ԱՐԵ
ԵՎԵՐ ՀԱՎԱ ՀԱՎԱ ԱՆ ԵՎԵՐ ԱՎԵՐ ԱՐԵ

ԵՐԵ ԱԼ ՍԼՈՎՈ ՀՆԴԱ ԲԸ ԿԱՐԱՎՈ.

መርመራ ቅዱስ የሚያስተካክለሁን ይላል፤ እና ስዕስ
በተደረገው ማዣቸው ጠና ፍርድ የሚያስተካክለሁን

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԱ' ՀԵԾ ԱՎԵՍ ԼՈՒԾ ՇԱՋՔ Ի՛ ԱԽԱԾՆՔ ԽԱՅԾ
ԳՐԵԼԵՄ ԽԵ ԱԿԻԾԸ ԱՅՆ ՏԱՋԱԼԿ ՏԱՂԱՎԱԿ ԷԱ-
ՀԱՐՄԱԿ ԼԵՎԱԿ. ԼԵՎԱԼԿ Ի՛ ԹԽԱՎ ԱԽ ԽՃԵ
ԱԽԱԾՆ Ի՛ ՀԵ ՀԵՎ ՀԱՐԱ ՏԱՋ ԼԵՎԱԳԿ' ՀԱՄ'
ԹԽԱՎ ՄԵԴԻՄ ՀՐԱՄ Ի՛ ԱՎԵԼԱԿ ՄՐԵԼ ԱԼ
ՀԱՄԱԿ ՀԱՎԱՆԱԿ ԱԽԵ. ԱԽ ԱՎ ՀԱՄ ԱԽԼ
ՔՐԻԿՈ' Ի՛ ՀԱ ԱՎ ԿԱԼԵ ԵՐԵՎ ՄԵԳԱԼԿ
ՀԵՎԱՂՆԻ ՔՋԱԲԼԱԿ, ԼԻԽ Ա՛ ՆԱԼ-Ը' ԱՄԵԼ
Ե՛ ԱՐԵՎ. ԱՎԵԼ ԱՎ ԱՂՆ ԱՎԵԼ-ԼԻ ԼԻԿ
Ե՛ ԱԿԵՐ ԱՎԵԾ ԼԻԵՐԱԿ Ի՛ ԱՎ ԷՎ Ի՛ ԵՎ
ԼԱԾԱԽԱԼ ԼԵ-ԾԵՎԻԿ Ի՛ ԿԱԿ ՀԱՐԱ Ի՛ ԽԵՎ'

DELARÉE, FELICE

Q51

ԼԵՇԱ ԳԱՐԻՆ ԵԾԸ «Ո ԵԼԴ ՍԼՐ ԲԳ ԺԼՎԱՐԱԾՄ
ԱՎԵՐ ՏԱԼԵՐ ԲԳ ԿԵՋԼ՝ ԽՄ ԱՌ ԱՅԻ ԵԼ ԱՌ-ԱՌ
ԲԱԼԻՆ ԵԼ Բ.Ճ. ԼԵՆԱՇ ԵՒԾ ԱՆԻ. ԱՌ ԻՆ ԱՎԵՐ
ԵԾԸ ԱՎԵԼԾԱ ԲԵՋԸ ԽԵ ԱՐՄԵՆԻԱԾ ԵԼ ԲԻ ԼՐԵՎՈՒ
ԱՎԵԼ ԸՆԳԻ ԳԵԼ ԱՋԵԼ ԼԵ ԲԳ ԱՎԵԼԾԱ Գ“ԵՆԿԱԼԻ”
ՊԱՆԵԼՆԳ — ԲԻ ԱՎԵԼ ԱՆԱԼԻ ԲԳ ԽԱՆԻ ԱՎԵԼԾԱԾՄ.
ԲԿԱԼ ԵԳՆ ԱՎԵԾԸ. «ՄԻՆ ԱՌ ԱՎԵՇ ԵՎԵՇ» — ԵՎԵ
ԵՆ-ԵՎԵԼ ՄՐԿԻՄ ԵՎԵՇ ԵՎԵԼԻՄ ՄԻՆ ՉՈՎԵՑ
ԵԾԸ ՄՐԱՎՈՇ ԱՎԵՇ ԲԳ ԵՎԵԼԻ ԲՈՅ ԵԳՆ ԳԵՆԻ
ԱՆԼԵՐ. — «ՄԱԳՆԼ» ՄԻՆ ԱՌ ԽԼՕ ՄԱՐԵՎ ԱՆԻ
ՆԱԼ ՇՈՒՐՎԱՇ ԱՎԵԾԸ — ԵՎ ԱԼՐԵՐ ԼՒ-
• ԱՆԻ ԱԼ ԿԵՋԼ ԵԿԼ-ԵՆԿԱԼԻ ՀԱ ՆՄ ԱՅԻ

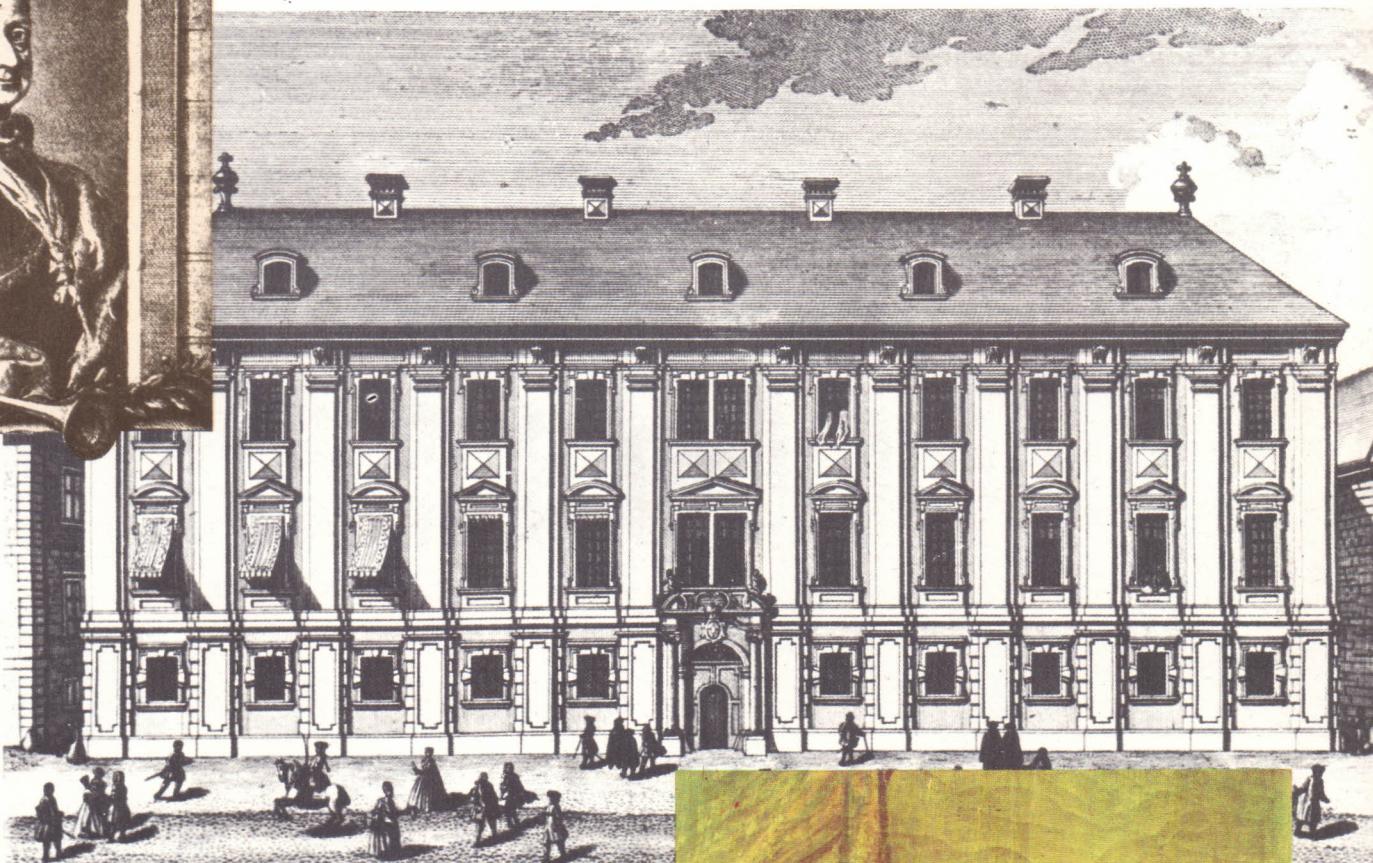
ENQULU LELU-NAI' MEGGA UGRU MEGGA CULU QU.
UGRUDU ACCE TELCI SAKUL RQIQ AQ UR LELU NI
EL UNLO' CLS QACIA ULATE UCL LERU AQ UGRNU.
UCL ECIL AQ URGU UCL UGU' UACLU NI UGRU
EGDUL QGRGARLUNI' INLONI AQ UGRULU' QN
AQ "UGRUL" KALCO QUGERK NLE UNLU MEGDR
UTKO AQ UGRUDLU' MGLU UNDO' UACL UGRULU
UGRUL UGRUL' UGRUL UGRUL UGRUL NLE' LELT
EGDUL TELCI UGRUDNGE. E NO NLEDO UG
"UGRUL KALCO" NLEU LERU AQ UGRUL UGRULU
NLE KALCO CRL KGU TELC UGRUL UGRUL QUGERK NLEU
QUGERK UGELT TELCNGU AQ UGEL' MING

ասութեան լուսնի գալուք այ օգակ.

ԱՅԱՇ ԱՐԵՎԱԿ ՆԵ ԱՆԱԼ ԼԵԳՆԻ ՏՐԻԾՈ ԹՑ ՀԱՅԱ
ԱԽԱՋ-ԱԽԱՋԵՐՄ' ԵՐԳԻ ՄԱԼԳՈ ԱՎԵԼԱ, ՄԱԼԵԼ
ԵՎՈՒ ՀՆ ՏԻԶԱՆ. Ա-ԱՎԵԼԱ ԱՎԵԼԱ-ԱՆՎԱՆ-
ՔԼԵԼ ՀՆ ԵՐԳԻ ԳԱԲԵԼ ՎԵԼԻ ԳՐԱԼ ԳԱԼԱՆ ՀՕ ՏՐԱՆ'
ՀՕ ՄԳԱՋԻ ՃՐԼԻ ԲԵՐԳԱ ԵԼԼԵՎ: ԽԼ ՄԱՋԱ
ՆԵ ՎԵԼԼ ԵԳԻՆ ԵՇԳԻ ՎԱԼԵ ԱԳԻ ԲԵՐ Ը ԱՎԵԼԱ'
ԲՆԼԱ' ՀՆ ՎԱԼ ԲԱԼ ՀԱՆԵ ՆԵ ՄԱԼ ՎԵԼ ԲԱՆԱՆ
ԵՐ-ՆԻՇ-ԱՐԼ ԵՇԳԱՆԵ՛ ԽԼ ԼԵՐԱ ԵԼԵԼ ԿԱԼ-

דיוקנו של
הנסיך ניקולא אסטרהאי
(1790—1714).

ארמוני של הנסיך אסטרהאי
תדפיס מן המאה ה-18
וינה, הספרייה הלאומית.

של היידן בכל רחבי אירופה ומסתבר כי רק הוא לבדו לא ידע את שיעור המוניטין שלו. אמנים נשרו בידו קופסאות הטבק העשוויות זהב, שנגגו השיליטים לחתת במתנה לאמנים כעדות להערכתם אותם, אך המאסטרהו ביקר את יחס החיבה של קהילתטו הקטנה על הכרת-התודה והתשבחות הפומביות.

«פָאֶפָּא הַיְּידָן» היו מכנים אותו וכאב טוב הנו על המוסיקאים שלו וביקש להיות המליץ שלהם בפני הנסיך.

שנת 1772 נסתיימה ומו זמן-מה לא קיבל אף אחד מחברי התזמורת חופשה כדי לבקר אצל משפחתו, כי רק למאסטרו דיקאפאלה, לנער הראשון ולעוד שני זמירים נבחרים הורשה להחזיק את נישיהם ליזם. ניקולא אסטרהאי לא סבל בארכונו את נוכחותם הרועשת כלשי והפולשנית של ילדיהם זקרובייהם של המוסיקאים שלו והודיע כי הוא נכון לקבל את התכפרתו של כל אדם שייפר את הוראותיו. כתוצאה לכך צטברו בלבבות מורת-ירוח ורוגע עמוס, שאימנו על ההארמוניה הטובה שרורה בתזמורת.

از החליט היידן לתרגם לשפת המוסיקה את המכב בלי שיפגע ברגשותו של הנסיך. הוא כתב וביצע סימפונייה שכונתה אחריכך «הפרידה». במהלך הפרק האחרון מפסיקים כל המוסיקאים, בזה אחרי

דיוקן של פ. י. היידן

בולדוניה,
האוסף העירוני הביבליוגראפי
מוסיקלי.

זה, את נגינתם ומתרחיקם על בהונות רגליים לאחר
שקמו מעל מושביהם בתזמורת וכיבו את האורות
מעל לכוכבוסיקה, עד שرك המאסטרו והכנר
הראשון נשארו.

הידן היה עלול לאבד את משרתו על שנקט
עמדת כה ברורה לטובה לחבריו, אך הנסיך, שלמזרל
הטוב של האמן היה שרוי במצב רוח טוב, הבין את
משמעותן של ברכות הפרידה העגומות והודיע לмер-
סיקאים, כי הרשות בידם לארוו למחמת היום את
חפץיהם ולצאת לחופשה.

כל פעם שנוגנה "סימפוניית-הפרידה" עורה
התרגשות בקהל. כשהשמע שופאן אותה, התרגש מאוד
�כתב: "כידוע מכבים המוסיקאים את הנרות ופורשים
בדממה. אך איש אינו צוחק, כיון שאין ממה לצחוק".
אנקדוטה זו, שהיא אחת מני רבות, דיה כדי להטיל
אור על אישיותו הרגינה של הידן ולהבהיר פעמי-
נוסף את נדיבות הלב שבקשריו האנושיים, את
כושרו להקרין נועם, להניע למעשי-חסד.

באותן השנים נתגשה ידידותו האיתנה עם
mozarbat, שהוא צער בהרבה ממנו — אהבה כנה

הרגשת בידידות עוגמה מציפה, לאחר דבריו פרידזה מידידיו, את המכתב שלח מאסטארהא ז למאיראן דה-גאנזינגר, גברת צעריה שעמה ניהל חיליפת מכתבים ממוסכתי. «אני נמצא כאן בדבר הזה... עצוב... מלא זכרונות של הימים הפנים שחלפו. ומתי ישובו? מתי נערוךשוב את כינויינו היפים, שקבוצת בודדים הייתה בהם לב אחד, לנשמה אחת?... הנסנתר שלי, שאני אוהב כל כך, בוגד بي. איני ישן אלא מעט, עד כדי כך מטרידים אותו החלומות. בעודני חלום, שאני מאיזין ל„ニシואין פיגאראו“, מעירה אוטני רוח הצפון האזרוח וכמעט מעיפה מעלأشي את כיפת הלילה שלי...» כאן אין איש שואל אותו: אתה רוצה ספל שוקולד? עם הלב או בלי לב? מה אני יכול להציג לך, היידן היקר שלי? אולי גלידה? של ואניל או של אנטן? יש במכבת הזה, הנוגע כל כך לב בתמיותו, כל הצער של אדם שלמעשה נשאר תמיד בזיד, חסר חברה אהודה המקדישה לו תשומת-לב, המעניקה לו אותו עידוד שرك קשיי משפחה אמיתיים עשויים לספקו. יש בו גם עיפויות בלתי מודעת מחיים שהם כמעט חי אסיר, שמרירותם גדולה עוד יותר מאשר שום שאר זה טעם את טعمו של העולם החופשי והנדיב של העיר השופעת ידידות והוא - מהפץ את הזמן היקר שאבד לו, בלי יכול�回 החזיר אותו.

„מראה ארמוני באלוואדאר“

וינה,
הספריה הלאומית.

„טיול ברכבה“
תדפס של אקוואריאל מן
המאה ה-18
דרוזון, חדר התדייסים.

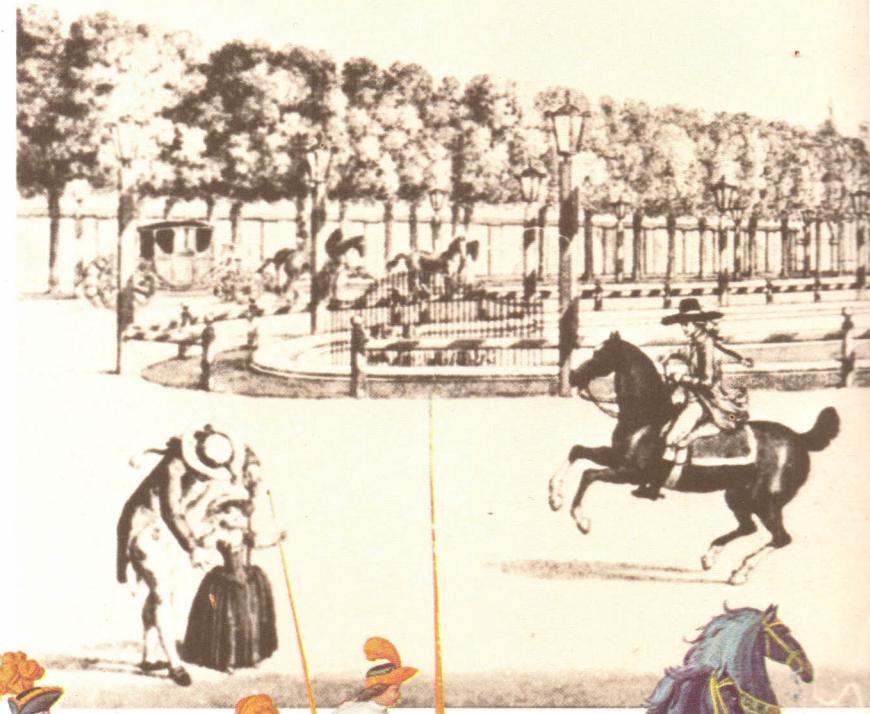

לאחר מות הנסיך ניקולאוס, פירר יורשו אנטון, שהיה אדיש למוסיקה, את התזמורתי. היידן הוסיף לקבל משכורת גבוהה, בתנאי שימוש בחזיק בתואר «MASTER OF THE COACHES OF THE HOUSE OF HANOVER». הוא היה אב לבן שישי, התכוון להשתקע בווינה, שעה שלחצים בלתי-פוסקים של י. פ. סאלמון, כנור ואמונג מלונדון, שחיכה לשעת כושך כדי להובילו לאנגליה, הינו אוטו לצאת מיבשת אירופה ולהפליג ללונדון.

ביום הראשון של השנה החדשה (1791), לאחר ששמעתית את המיסה הקדושה, ירדתי בשבע וחצי בבוקר באוניה, והשבתי לאל עליאן, הגעתי בריא

ומות יצירותיו של פ. ג. היידן
(1802).
בתבנית יד זו.

La cantante 11
La fuga 11
La finta presa 11
Alfonso e Gelsomino 11
Acide et gelatee In allarme la opera 11-103
La vera costanza 11
Il mondo delle fata 11
L'infedeltà delusa 11
La tempesta 11
L'incontro improvviso 11
La finta presa 11
Le Pensatrici 11
La finta disubileta 11
Orlando Palatino 11
Totes e Lendine 11
L'istoria di Tobia. oratione 11
La fuga 11
La verità del fuggitivo 11
Haber Mahr 11
La locura de Cleopatra 11
La Sogghitta degli sposi. ultim' storia 11
Majid ben Faysal 11

ונדרה מאוד בין אמנים, שהיתה תוצאה של הערכה הדדית, נעדרת כל קורטזון של קנאה והתרחות.

בוינה, שאליה עברה מפעם לפעם חזרנו של הנסיך אסטארהאי בעונה התיאטרלית, נוכח היידן בחתונת פיגאראו ו„קוזי פאן טוטא“ וליבו נתמלא התפעלות מכישרונו העולה של מוצארט.

מוקף ידידים רבים, באווירה חמה ומלה-חמים, חופשי מניתלה של העובדה היומיומית, עמד היידן, אם כי במאוחר, על חשיבותה של החירות לאמן יוצר, ובפעם הראשונה בחיוו גילתה את געגועיו לעיר ולחוג האמנים הולחט בחום אנושי.

הרגשת בדידות עגומה מציפה, לאחר זו פרידה מידידו, את המכתב שלח מאטטאו למאיראן דה-גאנזינגר, גברת צעירה שעמה ניהל חל מכתבים ממושכת. «אני נמצא כאן במדבר הזה עצוב... מלא זכרונות של הימים הפifs שחלו». ישבו? מתי נערכ שוב את כינויינו הפifs, שבבזדים היהת בהם לב אחד, לנשמה אחת הפסנתר שלי, שאני אהוב כל כך, בוגד بي. איןני אלא מעט, עד כדי כך מטרידים אותי החלים בעודני חולם, שאני מאמין ל„ニシトאי פיגארו“, מעותי רוח הצפון הארוור ומעט מעפה מעל זו את כיפת הלילה שלי...» כאן אין איש שואל אותך רוצה ספל שוקולד? עם הלב או בלי חום מה אני יכול להציג לך, היiden היקר שלי? א גליה? של ואניל או של אנטן? יש במכבת הנוגע כל כך לב בתמיותו, כל הצער של שלמעה נשר תמיד בזד, חסר חברה אוחדת זו דישה לו תשומת-לב, המוניקה לו אותו עידוד קשיי משפחה אמיתיים עשויים לסקו. יש בו עיפות בלתי מודעת מחיים מהם כמעט ח'יאם שמרירותם גדולת עוד יותר מאשר זה טעם טumo של העולם החופשי והנדיב של העיר השו ידידות והוא מփש את הזמן היקר שאבד לו, שיכל לחזור אותו.

„מראה ארמוני באלוואדאריו“

וינה,
ספריה הלאומית.

„טיול ברכבה“
תדפיס של אקווארול
המאה ה-18

דרזדן, חדר התדפסים.

לאחר מות הנסיך ניקלאוס, פיר ירושן אנטש היה אדיש למוזיקה, און התזמורתי. היידן הוענק לו מלשchorות גבורה, בתנאי שימוש בחזקתו במאסטרו דיקאפלה של הנסיך אסטארהאו חופשי, והוא כבר בן שישים, התכוון להשתבויינה, שעה שלחצים בלתי-פוסקים של י. סאלומון, כנר ואמרגן מלונדון, שכינה לשעת כו כדי להובילו לאנגליה, הניעו אותו לצאת מיבר אירופה ולהפליג ללונדון.

ביום הראשון של השנה החדשה (1791), לאחר בוקר באונייה, והשבה לאל עליון, הנעט ברכ

De my gevelde Aventurijn op	
la Cetenne	
la fagile	
la feste preziata	
la fonda	
Acida et galatea	La allarga la opera 91 - 103
la vera costanza	
il Rondo della Tura	
l'infelicità deluso	
l'orride impresa	
la persicaria	
l'isola disabitata	
Orlando Palatino	
rofes e Lusitania	
L'ritorno di Tobia. oratione 177	
la fuga di Tobia	
la verità di Figaro	
Habib Mahr	ang mit Schiffs Rad
la Lucia triffo a battip opera	
la foggia degli sposi. un clavicembalo	
Majestoso feste	

רשימת יצירותיו של פ. ג. היידן
(1805)
(בכתב ידו).

ונדרה מאד בין אמנים, שהיתה מוצאה של הערכה הדידית, נעדרת כל קורטוב של קנהה והתחרות.

בווינה, שאליה עברה מפעם לפעם חצרו של הנסיך אסטארהאו בעונה התיאטרלית, נופח היידן ב„חתונת פיגארו“ ו„קוזי פאן טוטא“ וליבו נטמלה התפעלות מכישרונו העולה של מוצארט.

מוקף ידידים רבים, באווירה חמה ומלא-חיים, חפשי מניטלה של העובדה הייס-יומית, עמד היידן, אם כי במאוחר, על חשיבותה של הירות לאמן יוצר, ובפעם הראשונה בחייו גילה את געגועיו לעיר ולהונג האמנים הולמת בחום אנושי.

ԱՇԱԾ ԱՇԱԽՆՋԱՆԻ՛ ՄԱԼԼ-Ի ՎԱՐԵ ՏԱԼԵ ԵԳԻ-
ԼՄԱԿԻ. ՀԵԼ ՄԱԼԿՈՒ ՇԱԾԵ Հ ՀԱՅԵ ԽԵ ԿՈՒ ՔՕ
ԱԳՈՂԱ ԽԱՎԵՐԱՆ ԵՐԱ՛) ԽԵՎՈ ՆԱԽ ՇԱԼԼԵԿ
ԽԱՆԻ՛ ԱՎԻԼ Բ. ԽԵՎԱ՛ ԱԲ ՄԱՆԵԼԵՐ (ԱԼԻՎ
ՀԵԼ ՄԱԼԿՈՒ ԱԼՆԱԽ ՀԱՅ ԱՎԻԼ-ՑԱԽ ՎԱԼ ՔՕ
ԱՎԵ ՆԻԽ ՇԱԽ ԱԲԱԼԵՌ ՇԱԽԵ ԱԲ ԱՎԻԼ-ՑԱԽ. ԱՌ
ՔՎ ՎԱՐ ՎԱԼԱՌՆԵ ՍԱՐԳԵ. «Ե-Տ ԵՐԵՎԵ (ԵԶԵԴ)
ՀԱՅ ՃԱՌ ՃԱՅ ԱՎԱՌ ՎԱԼ ՔՎ՝ Ե ՎԱՆ ԵՐԵՎ

AS WEILL AS AUSGELESEN..

ԱՆԳԻ ՎՃԱՐԵՐ՝ ՀԵՂԻ ԳԵՏԵ ՎՃԱՐԵՐ ԵԾԸ ԱԹ. ԱՆԳԵԼԵՐ. ԵՅԼ ՇՆԳՔՐԵՐ ՎՃԱՐԵՐ ԵՄՆ ԽԼԻՎՈՒՄ ԲՈՒՀՈՇ. ԱԹ ԼԻՇՈ ԼԵԼԼ ՎՃԱՐԵՐ Ե. ԱԾԸ ԱՅՃԱՐԸ ԵԼԿ ՎՃԸ ԼՐԱ ԷԼԼԿ ԵԾԸ ՎՃԸ. ԵՄԱԼ ԲՈՒՀԱՆ

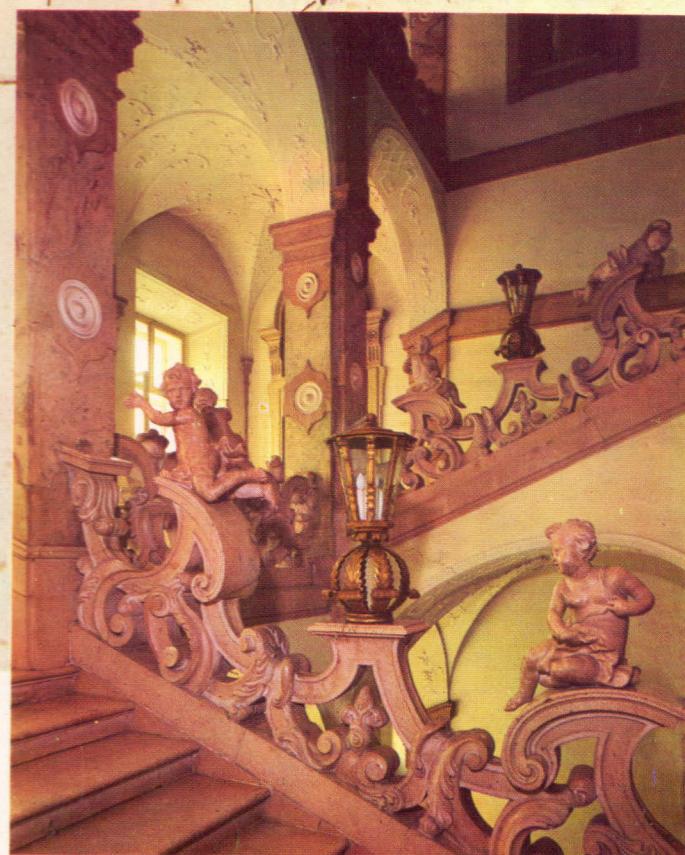
NUUJ GALT GALT NUUGLU.

ՀԱՅԵՐ ՀԵՂԵՆ ԽԵ ՋԻՉՈ ԲԵ ԸՆԴՐԱԿ...

«ԱՅ ԱԼԻՇ ԱԽՈ ԹԱՂԻՆ ԲԳ ՀԵ ՄԵՇ ԹԱՐՏՎ
ԻԹ ԼՋԻ ՇՈՒՇ ՆԵՐԸ» ԵԽ ԱԿԱՆ ՄԱԼԱՇՄ ԱՐԱ
ՀՈԼ ՆՈՒ ԱԼԻՇ «ԱՅ ՃՐԱՎԾՈ ԹԱՐՄԱՆ ԵՐԵ ՍՆԼԱՆ
ԱՀԵԼԻՆ ԵՐԵ ՎԱՐԵՇ ՊԳԸ Խ ՍՆԱԳԸ» ԱԽՆ ՔԵԼԵ
ՎԱՐԱՆՈ ԱԽՆ ԱԱ «ԱՅ ԵՐՃԱԼ» ԱԽԱՆ ՔՐԵՎ
ԹԵՐՄ ՆԻՎ ԱԿԱՆ ՄԱԼԵՄ ԼԺ ԱՄԵ ՀԱԼԼԻ ԻՆԳԻ!
ԻՐ ԵՐԳ ՄԱԼԱՇՄ ԳԱՎԻՇ ԱՎՐԱՄ՝ ՊԱՐԵՏԱՆ
ՆԵՐԸ Ը ԼՅՈ ԸՈՒ Ը ԴԱԼ՝ ԱԿ ԸՆ ԱՅԱՆ՝
ԵԳ ԱԽՈ ԹԱՂԻՆ ԲՐԵՐԱՆ ԱՎԵՐԵՎԱՆ ԲԳ
ՆԵ ՀԿ ԸԼԳԵՇ ԳԼԵՐԵ ԹՕ «ԱՅ ԱԼԵՇ ԱՐԱՇ» ԱԼՈ
ԱՎԵՐԵՎԱՆ... ԸՈՒ ԱՎ ԼՋԻ ԼԺ ԱՎԱՆՈՇ՝ Խ ԱՐԱ
ՎԱԼԿՈ ԱՎԱՆ ԳՆԼՈ ԴԱԼ՝ ԵԼ ԱՎԵԿ ԼԺ
ՎԻՐԵԼ ՀՈԼ ԶԱԼ ՆՈՒ. ԶԱԼ ԳՐԱ ԿՐԱ ՔԵԼ
Խ ԳԱԼԻՆ ԹՕ ՋԵՄ ԼԵՄ՝ ԻՆԳԻ ՆԵԼ ՍՆԻԼՈ ՍՆՈԼՈ
ՆԳ ՎԱԼԿՈ ՋԱԾ ՆՈՒ ՀՈԼ ԶԱԼ ԱՎԱՆ ԹԵՐՄԱ ԳԼԵՎԾ
ՆՈՒ ՍՆԼԱՆ ՔԵԼ ԵԳ ՆԵՐ ՎԱԼՆ ԱՎԵՎ ԱՎԵՇ
ԹԱՂԻՆ ԱԲԻՆ ԵՄՆԵՐՄ ԵՄՆԵՐՄ ԱԼԱՇՆԳՎ-
ԻՆ ՊԵՇԵ ԱՎԵՎ ԻՐԵՎ ԱՅ ԸՆ ԻՆՇ՝ ԱՐԱ
ՀՈԼ ՎԱԼԿՈ ԵԳ ԱՎԱՆՆԱՆ՝ ԵՐԵ ԱՎԱՆ ԼԵԴԱ
ՀՐԱՆ ԱԱ ԼԵՐԱՆ ԲԱԼՆ ԶԱԼ. ԵՐԵ ՍՆԼԱՆ ԻՆԱՆ
ՎՈԼՔԾ ԱՎԱՆ ՑԱՐ ԼԵ. ԶԱԼ ՆԳ ՎԱԼԿՈ ԶԱԼ
ԱՎԱՆԾԾ ԱԱ ՃԱԼ ԱՆԼ ԼԵԼԵՎԾ՝ ԵՐԵ. «ԱՅ ԵՐԳ
ԱԲՈԼՈ ՋԼԵ ԳԱՆԵՎԾ ՆԵՇ ԸԼԳ ԼԵ-ԱՐԳՎ-
ԻՆՆ ԸՈՒ ՎԱԼՆ. ՅԱԼ ԱՎ ՎԱԼԿՈ ԵՄՆԵՐՄ
ՔՎԵՎԾ ՀՈԼ Խ ԹԱՎԵՎԾ՝ ՅԱԼ ՎԱԼԿՈ ՃԱԾ-
ՎԻ ԼԵՐԱՆ ՎԱԼՆ. ԵՎԼՈ ԱՎ ՎԱՎԵՎ

“**ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ**”

ראה של הרבעית
מצת פ. ג. היידן בכתב

הספריה המוסיקאית

מערכת מדרגות בארמוון "מי ראנבל"

ג. לוקאס פון הילדבראנדט,
זאלצברוג.

הזמן לאחד המוזיקאים הגדולים ביותר של אירופה,
ואני אוכל להתגאות באומריו שהייתי מورو".

בעוברו את כפר מולדטו, רוזהראג, התרgesch עד
לדמיות למראה פסל קטן שהוקם לבכובדו. הוא חש,
כי אהובים אותו. אנגליה הכירה בו כבאמן גדול,
ובמצב רוח נלהב, בהכרה חדשה וברורה יותר בערכה
של יצירתו, שקד על חיבורו של האורטוריה "בריאת
העולם" בהרגשה כי הוא עומד לכתוב יצירה העולה
על כל מה שכתב לפני כן.

היא הייתה, יחד עם "עונות השנה", את המאיצ
האחרון, העטור נצחון, שחולל התפעלות דומה לו
שעורר "המשיח" של האנדל שניהם לפני כן.

הוא חזר אל אורח חייו משכבר בווינה. בדצמבר
שנת 1792 היה ביטהובן בן ה-22 לתלמידו, והיידן
ידע לטפח בשקיידה רבה את CISRONO העולה. הנה
מה שכתב ב-23 בנובמבר 1793, בימיים שביטהובן
עדין לא חיבר אפילו יצירה בולטת אחת: "אני מרשה
עצמי לשלווה בצוורה הצונעה ביותר להוד רוממותו
האלקטדור (מאקסימיליאן-פראנץ מקאלן, שהיה פט'
רונו של ביטהובן העציר) כמה מיוצרים מוסיקאים,
חמשית, פרטיטה לשם קולות, קונצ'רטו לאבוב;
ואריאציות לפסנתר ופוגה, פרי עטו של התלמיד
ביטהובן, שהפקיד הווד רוממותו בידי, וכפי שאני
מחמיא לעצמי, יכול הווד רוממותו האלקטור לקבל
כהוכחה וחוככת לחריצות שהוא מגלה נוסף על הלוי
מודדים הסדריים. מומחים ושאים מומחים תמיימי
דעים ביחס למיצורים אלה, כי ביטהובן יהיה במרוצת

הפרטיאורה של הרביעית
אוף. 33 מאת פ. י. היון בכתב
ידו.

לייפציג, הספרייה המוסיקאית
לית.

מערכת מדרגות בארכוון "מי-
ראבאל".

ג. לוקאס פון הילדברנדט,
זאלצבורג.

זהו חוזר אל אורח חייו משכבר בזווינה. בדצמבר
שנת 1792 היה ביטהובן בן ה-22 לתלמידו, והיידן
ידע לטפח בשקייה רבה את CISROWNO העולה. הנה
מה שכתב ב-23 בנובמבר 1793, בימים שביטהובן
עדין לא חיבר אפילו יצירה בולטות אחת: «אני מרשה
לעצמם לשלווח בצרחה הצנואה ביותר להוד רוממותו
האלקטטור (מאקסימיליאן-פראנץ מקאלן, שהיה פט'
רונו של ביטהובן הצעיר) כמה מיצירותים מוסיקליים,
חמשית, פרטיטה לשמונה קולות, קונצרטו לאבוב,
ואריאציות לפסנתר ופוגה, פרי עטו של התלמיד
ביטהובן, שהפקיד הود רוממותו בידיו, וכפי שאני
מחמייה לעצמי, יוכל הוד רוממותו האלקטור לקבל
כהוכחה חותכת לחריצות שהוא מגלה נוסף על הלוי
מודדים הסדריים. מומחים ושאים מומחים תמים
דעיכם ביחס למיצורים אלה, כי ביטהובן יהיה במרוצת

זמן לאחד המוזיקאים הנודעים ביותר של א-
ונני אוכל להציגות באומרי שהייתי מورو-
בעזרו את כפר מולדתו, רזהראג, התו-
לדמעות למראה פסל קטן שהוקם לכבודו. הוו
כי אהביס אותו. אנגליה הכירה בו כבאמן
ובמצב רוח נלהב, בהכרה חדשה וברורה יותר
של יצירתו, שקד על חיבורה של האורתוריה -
העלום" בהרגשה כי הוא עומד לכתוב יצירה
על כל מה שכתב לפני כן.

היא היotta, יחד עם "עונות השנה", את ו-
האחרון, העטור נצחון, שחולל התפעלות דוג-
שעורר "המשיח" של האנדל שנים לפני כן.

עוד שעה קלה או קורא. בעשר, ארוחת ערב המכילה לחם ויין. זהו מין חוק שאיןנו אף פעם פרט למקורה שהוזמן לסעוד מחוץ לבית. חביבה עליו חברת ידידים בשעת הארוחות והוא משוכח עמהם בנהchat. בחצחות הוא שוכב לישון. הרוגלים אלה אינם משתנים הרבה גם בעונת החורף. רק בשנים האחרונות האיטו הזיקנה והמלחמות מעט את קצב עיסוקיו של איש החוץ הזה, המותר לעצמו רק שנתי-צהרים.

קצרה בת חצי שעה".

נאמן לבושו הישן, עם הפיה הנוכרית בעלת התלטים והמעיל המרוקם, החזק בידו את הכפות,

אך האמן כבר עיף והתחיל לחוש את ניטלן של השנה. בסימונה של הפרטיטורה של "עונות השנה" הוא מודה בעצב: "ראשי איננו עוד מה שהיה. לפנים היו המחשבות באות לשחר את פני בלי שני אחפש אחריהן; כיום עלי לרדוף אחריהן ואין לי עוד כוח לrox".

כהוכחה לעיפותו הדפיס לעצמו כרטיס ביקור עם נושא מהחת הרביעית האחרון שלו על פי המילים: "תשו כוחותי, זקן אני וחולש". הودעה נוגעת ללב, כמעט הודה על הסתקות.

אך הנפש עודנה ערה, וудין חי ההומור הדק, שהגונ עליו לעיתים כה קרובות במליך חייו הארכום. בשנת 1805 פשתה הידיעה על מותו והוא התלוצץ בבדיחות הדעת באמרנו: (הציגתה היא משל סטאנדרל) "אילו היו האדונים האלה מודעים לי מראש, הייתה הולך בעצמי לנכח על המיסה היפה של מוצרט שערכו לבבוזי".

ב-10 באוגוסט 1806 מת אחיו הצעיר יהאן מייכאל, שנולד ברורהו ב-14 בספטמבר 1737. הוא היה מוסיקאי טוב — חלק גדול מיצירות המוסיקה שלו הן דתיות ובעלות ערך אמנותי רב. בגיל צעיר גילה כשרונות מוסיקליים שהבשילו לפני זמנו, וכבר בשנת 1757 היה למאסטרו דיקאפאלה של ההגמון של גראסוארדין, בימים בהם נאבק יוסף הבכור על קיומו בוינה כשמציבו ועדנו רופף. הידיעה על המינוי פגעה בהידן כעול גלי גדו, והיחסים עם האח נתקרו. אך לא הייתה זו אלא חולשה חולפת, כי בשנים שלאחריך היו היחסים בין שני האחים מצוינים. בצוואה שלו הוריש הידן אלף פלוריינים לגיסתו מאנדאלאנָה.

הוא אהב לארח, בבתו בוינה, מוסיקאים, מעריצים, תלמידים לשעבר, שבאו לבץ ולנסק את ידו של האב הזקן הידן ושמו אותו מספר על העבר. הוא הראה להם את חדר העבודה שלו, שקיוטיו מצופים דפים מחומשים מכוסי תווים ("אין לי כספ' מספיק לקנות תמנות, היה רגיל לומר, ועל כן אני עושה לי בעצמי את מרבדי הקיר"), את הקופסאות לטבק העשוות זהב ואת היהלום שנตอน לו מלך פרוסיה.

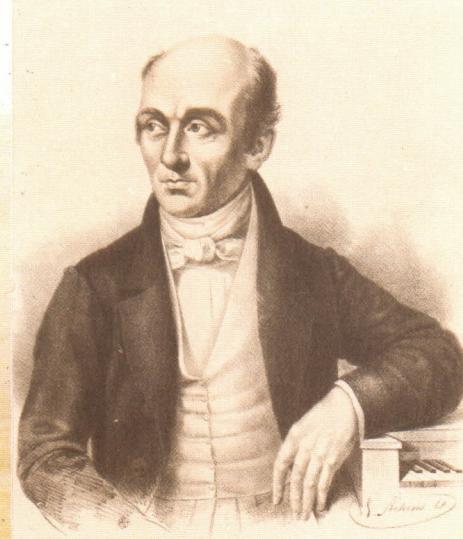
כذ תיאר, סמוך לשנת 1803, ידיד של הידן, מעתיק תווים ומעירץ נאמן, יהאנס אלסלאר, מי שעתיד להיות אביה שלabalטירת המפורסת פאני אלסלאר, את יומו של הידן: "בקץ הוא קם בשש וחצי. קודם כל הוא מתגלח בעצמו ומתרבש. בינו לבין כבר הופיע תלמיד. הוא נוטן לו שייר בונגינה בפסנתר. מתכוון את שגיאותיו ומסמן את הקטע שעליו להכין. בשעה שמנוה בדיקוק חיבת ארותה הבוקר להיות מוכנה, ולאחר האכילה הוא יושב ליד הפסנתר ומתחיל לאלטר, להזכיר את מה שהוא רוצה לחבר. על עבודה זו הוא שוקד עד שתים-עשר וחצי. בין שתים לשלוש הוא סועד את ארותת הצעירים, אחר-כך הוא חוזר לעבודה, ובדרך כלל מעלה על הניר את מה שהגנה במשך הבוקר. סמוך לשעה שמונה בערב הוא עורך טiol קצר, אחריך חוזר לבתו ועובד

שער של "שש רבעיות לשני כיירות, וולה וצ'לו" מאות פ. י. הידן, שהקדשו למוצרט.

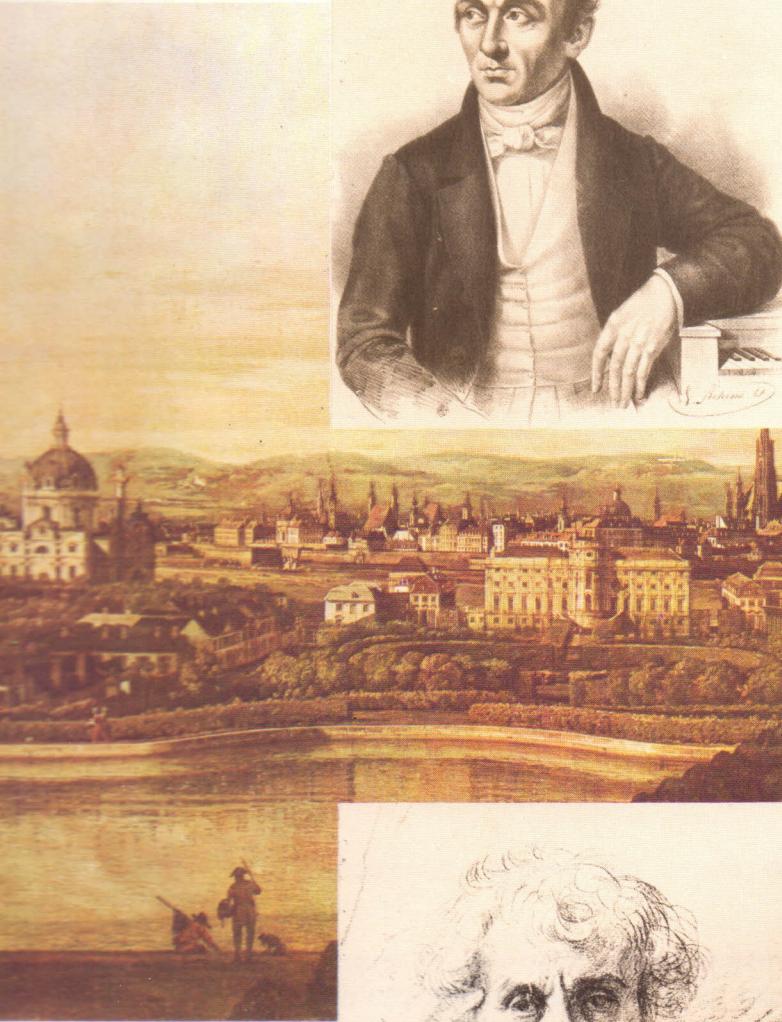
ミラノン,
スペリアת הקונסרבטורי
アーディ。

דיוקן של בטהובן
פאריס,
ספריית האופרה.

דיוקן של מוצ'יו קלאמאנטי
מילאנו, ספריית „לה-סקאלה“.

דיוקן של ל. ג'ורובני
ד. ד. אנגאר (1780—1867)
פאריס, ספריית האופרה.

הכובע והמקל, כאילו היה עומד לצאת לפגישה. אך אינו יוצא עוד, פרט לכך שנכח עוד פעם אחת, לפני מותו, בביצוע של "בריאת-העולם" בニצוחו של אנטוניו סאליארי באוניברסיטה של וינה.

כשהופיע שם, נתקבל בתרועת חצוצרות והוקף קהל חוגגים שבירך אותו ולחץ את ידיו, אך האמן הזקן לא עיר כוח להישאר עד הסוף. הוא השתרע על כסא הגלגים, כורע תחת עוצמת התהנשות, הריס את ידיו בתנועה של ברכה אל הציבור שהרייע לו ואמר בענוה אסירת-תודה: "כל זה אני משם". ביטהובן, שנכח באולם, נשק את ידו בלהט.

"מראה וינה מגן באלוואדר"
(לערך 1760)
ב. באלוטו (1780—1720)

וינה,
מויזיאון תולדות האמנויות.

Refugee!

aber und weiter geht es nicht, weil wir nicht mehr wissen können, was wir tun müssen, um die Lage einzufrieden zu halten. überredet ist mir zugleich die Kugel aus ihrer bisherigen Subsistenz, damit sie es in mir befindet. Bin schon mit der Gefangenschaft.

Lat. im 20. Februar 1799.

מכתב שכתב פ. י. היידן ב-20
בולי 1799, מייזנשטיadt,

האג,
המוניון העירוני

צללית של פ. י. היידן.

זה יחס המبشر משחו חדש וaterno, משחו שיוביל שנים לפניו כן לא ניתן כלל להעלות על הדעת. עדין אין זה פורקן אינטימי ואישי של נפש נלהבת — כפי שעמידה המוסיקה להיות בעוד שנים מעטות לבני ביתהובן. כבר ראיינו כיצד מגיבים במחומות ומכוכת על יחס המקדים בהרבה את זמנו — במקrhoו של אחד מבניו של באך הגדול, ויליאלם-פרידמן. אך אין זה גם היחס המיחוץ של המאה האלגנטית, שראתה במוסיקה רק בידור מענג, מקור של שעוזע שלו וקל.

שוב אין זו מאות השנים האלגנטית, עדין אין זה הרומאנטיزم המתהווה. וכך על פי כן — מאיו בחינה מסתורית — היא גם זה וגם זה.

זה שיווי המשקל. זה באמת אחד הסודות היסודיים של הידן, של אותו אוצר של סוף שביצירתו המורשתיקאלית של הידן, של סימטריה ושל אילטור רפסודיו. ושוב על ידי היידן — בדבר על המוסיקה של בונסנדיואוטו יוסף וייגאל — להגדיר בצורה מוצלחת במילאים מעות את תמצית סייגנוו, את מהות של המוסיקה שלו: "היא מקורית, נעה, מלאת הבעה, גלוית-לב וכנה".

הימים האחרונים לחייו מתכרו מלחמת ריכוז של צבא צרפתי גדול ליד וינה. אורחו האחרון היה קצין בעבאו של נפוליאון, שיב לזר הפנטמר ושר את הארייה של אוריאל מתוכך לו כבוד. אחורייך ביחס הנרגש נשק לאויב שחלק לו כבוד. אחורייך ביחס לנגן בפסנתר את ההימנון האוסטרי, שהוא עצמו חיבור בשביב הקיסר, והוא זה כאילו התפלל תפילה אחרונה. על מולדתו הכבושה.

כעבור ימים אחדים, ב-31 במרץ 1809, הלך לעולמו.

המוסיקה: מעיין של "מנוחה והקללה". — יש כאן כמה מעט אנשים מרווחים ומאושרים, ומכל העברים רודפות מעקה וחדרה אותן. אפשר תהיה עבודתם למיעין שלו ינhero הסובלים והנדכים מן החנויות כדי לזכות ברגע אחד של מנוחה והקללה".

כך, במלחינים פשוטות אלה שנשלחו בשנת 1802 אל קבוצה של חובבי-מוסיקה באחד האיים בים הכספי, שירגנו ביצוע של "בריאת העולם" שלו, הגדר היידן עצמו בצרפת מוצלחת את יחסיו שלו אל אמנותו, אל אותה מוסיקה שהיא מעל לכל מעין של "מנוחה והקללה" לו עצמו.

Lebensart!

aber nach mehreren Tagen ist es gelungen, mich zu überzeugen und zu überreden, dass es möglich wäre eine absonderliche
Weise, eine solche für mich die ich zuvor nie kannte, die ich
nun gefunden habe. überredet bin ich zugleich die Kugeln
dieser eigenartigen Subsistenz, damit ich sie in meine Lüge mitbringe
könne. Bin entzückt mit alter Gefangenengang.

Lebensart. Den 20² Februar 1799.

Ciao *Lebensart am 20² Februar 1799*
Frisch *Lebensart am 20² Februar 1799*

מכתב שכתב פ. ג. היידן ב-20
בולי 1799, מאינגלנד,

האם
המוזיאון העירוני

צללית של פ. ג. היידן.

זה יחס המبشر משהו חדש וaterno, שנים לפני כן לא ניתן כלל להעלות על אין זה פורקן אינטימי ואישי של נפש נ בעתייה המוסיקה להיות بعد שנים ביטחובן. כבר ראיינו כיצד מגיבים במחווה על יחס המקדים בהרבה את זמנו — אחד מבניו של באך הגדול, ולהאלט-פ אין זה גם היחס המיעוד של המאה שראתה במוסיקה רק בידור מעונג, מקו שלו וקל.

שוב אין זו מאות השנים האנגלו-זאת הרומאנטיים המתהוו. ואף על פי בחינה מסתורית — היה גם זה וגם זה.

זה שיווי המשקל. זה באמת איסודים של הכנות שאין להן סוף שב טיקאלית של היידן, של אותו אוצר של יצרים, של סימטריה ושל אלתור רפסוד בידי היידן — בדברו על המוסיקה של א. יוסף ויגנאל — להגדיר בוצרה מוצל מעות את תמצית סיגנוו, את מהותה שלו: «היא מקורית,علاה, מלאת הבעה וכנה».

הימים האחרונים לחיוו נתערכו מלחמת ריכוז של צבא צרפתי גדול ליד וינה. אורחו האחרון היה קציון בצבא של נפוליאון, שישב ליד הפסנתר ושר את הארייה של אוריאל מתוכן «בריאת העולם». היידן הנרגש נשך לאויב שחלק לו כבוד. אהריך ביקש לנגן בפסנתר את ההימנון האוסטרי, שהוא עצמו חיבר בשבי הקיסר, והיה זה-caillo התפלל תפילה אחרונה. על מולדתו הכבושה.

כעבור ימים אחדים, ב-31 במרץ 1809, הלך לעולמו.

המוסיקה: מעיין של «מנוחה והקללה». — «יש כאן כי מעט אנשים מרווחים וממושרים, מכל העברים רודפות מועקה וחזרה אותם. אפשר תהיה עבוזך לمعין שאליו ינhero הסובלים והנדכים מן החנויות כדי לזכות ברגע אחד של מנוחה והקללה».

כך, במלחינים פשוטות אלה שנשלחו בשנת 1802 אל קבוצה של חובבים-מוסיקת באחד האיים בים הבalto, שארגנו ביצוע של «בריאת העולם» שלו, הגדר היידן עצמו בצורא מוצלח את יחסיו שלו אל אמנותו, אל אותה מוסיקה שהיא מעל לכל מעין של «מנוחה והקללה» לו עצמו.

המוסיקה

אנציקלופדיה אלבומית לתולדות המוסיקה

כרך 3 חוברת 33

כל חוברת חמוד תקליט

ד. פאברי — עורך אחראי, — א. רשיינו — ראש המערכת, — א. פרוזרפיו — עורך מוסיקלי

מערכת ישראלית: מנשה רבינא, אברהם עומר. עברית — יצחק לבנו

זכויות המהדורה העברית: „مسابב לעולם“ הוצאה לאור בעמ' ת.ד. 23070 — תל-אביב

FRATELLI FABBRI EDITORI MILANO © A.T.W. LTD. TEL-AVIV

תדריך لتקליטה

XXXIII

	המבצעים	סמל התוצרת	קטור ומחריות	סימן ומספר
HAYDN: LA MUSICA STRUMENTALE				
CONCERTO PER CELLO OP. 101	Cello: M. Gendron; orch. Lamoreux: P. Casals	Philips	30/33	AL 02067 ** AY 835069
CONCERTI: IN DO MAGG. E IN FA MAGG. PER CLAVIC.	Clav.: H. Elsner; orch. Pro Musica di Stoccarda: R. Reinhardt	Vox	30/33	DL 840
CONCERTI IN RE MAGG. PER CORNO; IN MI BEM. MAGG. PER TROMBA	Corno: K. Arnold; tromba: W. Gleisler; orch. Pro Musica di Stoccarda: R. Reinhardt	Vox	30/33	DL 480 ** STDL 500480
CONCERTI: IN RE MAGG. PER FLAUTO; IN DO MAGG. PER OBOE	Fl: K. Redel; ob: K. Kalmus; orch. da Camera di Monaco: H. Stadlmair	DGG	30/33	LPEM 19147 ** SLPEM 136004
CONCERTO IN DO MAGG. PER ORGANO	Organo: A. De Klerk; orch. da Camera di Amsterdam: A. van der Horst	Telefunken	30/33	AWT 9404
CONCERTO IN DO MAGG. PER VIOLINO	I Musici: F. Ayo	Philips	30/33	AL 02076
5 CONCERTI PER FLAUTO OBOE E ORCH.	Fl: J. P. Rampal; Ob: P. Pierlot; Coll. Musicum di Parigi: R. Douatte	Critere	2-30/33	CRD 175/6 ** SCRD 5175/6
SINFONIE: N. 48 "MARIA TERESA"; N. 49 "LA PASSIONE"	Orch. Sinf. di Radio Zagabria: A. Janigro	Amadeo	30/33	AVRS 6313
SINFONIE: N. 45 "GLI ADDII"; N. 55 "IL MAESTRO DI SCUOLA"	Orch. Philarm. Hague: W. van Otterloo	DGG	30/33	LPM 18825 ** SLP 138825
SINFONIE: N. 12; N. 23; N. 29; N. 30	Orch. Accademia di Vienna: H. Swarowsky	Lyricord	30/33	LL 36
SINFONIE: N. 82 "L'ORSO"; N. 86	Orch. Suisse Romande: E. Ansermet	Decca	30/33	LXT 6020 ** SXL 6020
SINFONIE: N. 83 "LA GALLINA"; N. 100 "MILITARE"	Orch. Philarm. di Vienna: K. Munchinger	Decca	30/33	LXT 5647 ** SXL 2284
SINFONIE: N. 85 "LA REGINA"; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Sinf. di Bamberg: J. Keilberth	Telefunken	30/33	LT 6615 ** SLT 43015
SINFONIE: N. 88; N. 100 "MILITARE"	Orch. Sinf. Columbia: B. Walter	CBS	30/33	72141 ** S 72141
SINFONIE: N. 94 "LA SORPRESA"; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Philarm. di Vienna: P. Monteux	RCA	30/33	LM 2394 ** LSC 2394
SINFONIE: N. 96 "MIRACOLO"; N. 97	Orch. Concertgebouw: E. van Beinum	Decca	30/33	ACL 196
SINFONIE: N. 98; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Philharmonica: O. Klemperer	Columbia	30/33	QCX 10454 ** SAXQ 7354
SINFONIE: N. 103 "RULLO DI TIMPANI"; N. 104 "LONDRA"	Orch. Lamoreux: L. Markevitch	Philips	30/33	LL 02041 ** AY 835038
* SINFONIA CONCERTANTE OP. 84	Solisti, orch. Sinf. di Bamberg: I. Kertesz	Eurodisc	30/33	70094 ** S 70095

* d'importazione, presso negozi specializzati

** dischi stereofonici

המבצעים	סמל התוצרת	קוטר ו מהירות	סימן ומספר
HAYDN: LA MUSICA STRUMENTALE			
CONCERTO PER CELLO OP. 101	Cello: M. Gendron; orch. Lamoreux: P. Casals	Philips	30/33 AL 02067 ** AY 835069
CONCERTI: IN DO MAGG. E IN FA MAGG. PER CLAVIC.	Clav.: H. Elsner; orch. Pro Musica di Stoccarda: R. Reinhardt	Vox	30/33 DL 840
CONCERTI IN RE MAGG. PER CORNO; IN MI BEM. MAGG. PER TROMBA	Corno: K. Arnold; tromba: W. Gleisle; orch. Pro Musica di Stoccarda: R. Reinhardt	Vox	30/33 DL 480 ** STDL 500480
CONCERTI: IN RE MAGG. PER FLAUTO; IN DO MAGG. PER OBOE	Fl: K. Redel; ob: K. Kalmus; orch. da Camera di Monaco: H. Stadlmair	DGG	30/33 LPEM 19147 ** SLPEM 136004
CONCERTO IN DO MAGG. PER ORGANO	Organo: A. De Klerk; orch. da Camera di Amsterdam: A. van der Horst	Telefunken	30/33 AWT 9404
CONCERTO IN DO MAGG. PER VIOLINO	I Musici: F. Ayo	Philips	30/33 AL 02076
5 CONCERTI PER FLAUTO OBOE E ORCH.	Fl: J. P. Rampal; Ob: P. Pierlot; Coll. Musicum di Parigi: R. Douatte	Critere	2-30/33 CRD 175/6 ** SCRD 5175/6
SINFONIE: N. 48 "MARIA TERESA"; N. 49 "LA PASSIONE"	Orch. Sinf. di Radio Zagabria: A. Janigro	Amadeo	30/33 AVRS 6313
SINFONIE: N. 45 "GLI ADDII"; N. 55 "IL MAESTRO DI SCUOLA"	Orch. Philarm. Hague: W. van Otterloo	DGG	30/33 LPM 18825 ** SLP 138825
SINFONIE: N. 12; N. 23; N. 29; N. 30	Orch. Accademia di Vienna: H. Swarowsky	Lyricord	30/33 LL 36
SINFONIE: N. 82 "L'ORSO"; N. 86	Orch. Suisse Romande: E. Ansermet	Decca	30/33 LXT 6020 ** SXL 6020
SINFONIE: N. 83 "LA GALLINA"; N. 100 "MILITARE"	Orch. Philarm. di Vienna: K. Munchinger	Decca	30/33 LXT 5647 ** SXL 2284
SINFONIE: N. 85 "LA REGINA"; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Sinf. di Bamberga: J. Keilberth	Telefunken	30/33 LT 6615 ** SLT 43015
SINFONIE: N. 88; N. 100 "MILITARE"	Orch. Sinf. Columbia: B. Walter	CBS	30/33 72141 ** S 72141
SINFONIE: N. 94 "LA SORPRESA"; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Philarm. di Vienna: P. Monteux	RCA	30/33 LM 2394 ** LSC 2394
SINFONIE: N. 96 "MIRACOLO"; N. 97	Orch. Concertgebouw: E. van Beinum	Decca	30/33 ACL 196
SINFONIE: N. 98; N. 101 "LA PENDOLA"	Orch. Philharmonica: O. Klempener	Columbia	30/33 QCX 10454 ** SAXQ 7354
SINFONIE: N. 103 "RULLO DI TIMPANI"; N. 104 "LONDRA"	Orch. Lamoreux: L. Markevitch	Philips	30/33 LL 02041 ** AY 835038
* SINFONIA CONCERTANTE OP. 84	Solisti, orch. Sinf. di Bamberga: I. Kertesz	Eurodisc	30/33 70094 ** S 70095

* d'importazione, presso negozi specializzati

** dischi stereofonici